

Rë kwa'n milu' Jesukrist lo San Juan kwa'n laore gak

Ngurulo Jesukrist lo Juan

1 ¹Rë widi'zh re' kwa'n nzhab Dios lo Jesukrist, par lu' Jesukrist rë kwa'n mer la gak, lo rë xa' nak men che'n Me, mbaino mixë'l Jesukrist ganj che'n Me par nzhabe lo Juan, ²kuze' mizobni' Juan lo yech re', walika widi'zh che'n Dios kwa'n mbin xa' mbaino une xa', nela xmod milu' ka Jesukriste lo xa'!

³Wen nzha rë xa' nzho'l no rë xa' nzhon rë widi'zh che'n Dios kwa'n nzobni' lo yech re', mbaino nizobyek bixa'li, porke mizhin gax la gak rë kure'.

Mixë'l Juan tu yech lo za gagh yezh plo nzho rë men che'n Jesukrist

⁴Na Juan, kixëla yech re' lo rë men che'n Jesukrist, xa' nzho za gagh yezh kwa'n ña'n lazh men Asia. Kina'ba lo Dios, gaknu Dios go, no le' Dios zi go chul dizde le'n laxto' go; Dios Me nzho la dizde nzhala, no nzho Me nal, mbaino par dubta' yo Me. No se'ska, le' za gagh sprit, kwa'n nizo lo Dios, le'i ya go wen mbaino zi go chul dizde le'n laxto' go; ⁵mbaino se'ga', le' Jesukrist kun go, Me nilu' lo be xmod pa' nak Dios, no Me gal o laka nguruban par dubta', nes le' Me mandad lo rë rey yizhyuo, wanei choi. Nazhi' Jesukrist be, no kun ren che'n Me mitsumbe Me be lo rë kwa'n nzë'b xki be. ⁶No por Jesukrist, mizhin nak be tu yezh ro; mbaino nu nak be ngulëi' lo Dios, Xuz Jesukrist. ¡Rë men ñal di'zh nazhon Jesukrist, porke par dubta' nile' Jesukrist mandad! Sa' gake.

⁷Biwi' go, lë' Jesukrist yi'd le'n xkao, no rë men ne or yi'd Me. Haxta rë xa' ndid ta' Jesukrist nei; mbaino rë men yizhyuo go'n or ne bixa' Jesukrist; walikai, sa' gake.

⁸“Na nak nela letr A no letr Z, kwa'n galo no kwa'n lult”, nzhab Señor Dios, Dios Me nzho dizde or galo, no nzho Me nal, mbaino yo Me par dubta!, tugaka Dios Me nile' mandad lo rë.

⁹Na Juan, nak da wech go por Jesukrist. Nizakzi da nela go ga' por niziyél da nile' Jesukrist mandad lon, no nixek be lo rë kwa'n nizak be por tutsa nak be kun Jesukrist. Nzon tu plo lë Patmos kwa'n ña'n sao' nitsdo'; re' mixé'l bixa' da por nilun widi'zh che'n Dios por Jesukrist. ¹⁰Tu zhë che'n Señor, dub nzuxiba lo Dios, lë'chi, jdi!, mizi da yalnazhon che'n Sprit, mbina chi tu xa' dox naye, nela tu trumpet ga', ¹¹ne widi'zh ze' lon:

—Na nak dizde or galo, no or lult, nela nak letr A kun Z. Bikë' lo tu yech rë kwa'n ganel, no bixë'le lo rë men da xa' nzhin za gazh yezh kwa'n ña'n lazh men Asia, rë xa' nzho yezh Efeso, no yezh Smirna, yezh Perge kun yezh Tiatira, no yezh Sardis, mbaino yezh Filadelfia, no yezh Laodicea.

¹²Or miëka par ganen cho kidi'zh lon, unen, nzhin gazh kandeler kwa'n or, ¹³no sao' za gazh kandeler ze', unen, nzo tu xa' nilu' nela Xga'n Dios, Me nu nak tu men yizhyuo; nak Me tu lar no'l kwa'n nizhin haxta xan ni' Me, no nazi' tu sinch or laz Me. ¹⁴No béo laka yich yek Me, nela xi'l ga', mbaino zalo Me nilu' nela tu bël ga'; ¹⁵ñe'l d ni' Me maska ñaz bël nela kwa'n lë brons ga' or nzhoi lo ki, no naye ñen chi Me nela or nzhan nits ga'; ¹⁶kun ya' Me lad direch nzen Me gazh mbël yibë'; no ro' Me nguro' tu spad kwa'n nzho lo rop lad; mbaino lo Me nilu' nela ngubizh ga' or nizini ngubizh nayi'.

¹⁷Or unen Me, ngwachin da xan ni' Me nela tu men ngut ga', orze' mixo'b Me ya' Me lad direch yeka no ne Me:

—Nazhebtal; Na Me nzho dizde or galo, no Me yo par dubta!. ¹⁸Na Me kinu yalnaban; ngut Da per nguruban Da; no nal, naban Da par dubta!, mbaino kinun yalnazhon par xala plo nzho rë men ngut, nes len ruban bixa' par dubta!. ¹⁹Nal bizobni' rë kwa'n unel, rë kwa'n kiyak nal, mbaino rë kwa'n laore gak. ²⁰Lë'da ni lol kwan gab gazh mbël yibë' kwa'n unel, kwa'n nzho ya'n lad direch, mbaino kwan nak za gazh kandeler kwa'n or ze!. Rë mbël ze' nak rë ganj che'n Dios, xa'

nikina rë men da, xa' nzho rë yezh ze'; no rë kandeler or ba'
nak rë men da xa' nzhin lo rë yezh ska ze'!

**Widi'zh re' nzha par rë men che'n Jesukrist
xa' nzho yezh Efeso**

2 ¹Orze' ne Me:

—Bizobni' widi'zh re' no bixë'le lo ganj, xa' nikina rë men da, rë xa' nzho yezh Efeso: “Se' ne Me nzen za gazh mbël yibë' kun ya' Me lad direch, no Me nikizë sao' za gazh kandeler or: ²Rë kwa'n nile'l nanen, haxta rë zhi'n vid nile'l por Da nanen; mbaino nane ska dox nixekal or nizakzil por nakal men da, no gat nila'tal ño rë men nakap kun lu. Nguzenbe'l rë xa' (miwi'l xmod nak rë xa') nidi'zh mis lë' nak apost, mbaino unel, ka mbël bixa!. ³Mbaino se'gaka ñilal xti'zha, nixekal lo rë kwa'n nizakal por nakal men da, no gat ñot ñazhal. ⁴Per kwa'n niyi' Da nakal, gat nazhi'tra'l Da nela or galo. ⁵Nal bitsila kwan mile' ngwachinal, no bila' kwa'n nakal lo Dios; bile' ska xtu wëlt nela rë kwa'n mile'l or galo; no chi lë'l nagon yubre'l lo Dios, orze' lë' Da yal, kubchin kandeler che'nal plo nzoi. ⁶Per nzho tu kwa'n wen nile'l: Niyi'l ninel rë kwa'n nile' rë men nikolaíta, nela da ga' niyi' da ninene. ⁷Rë xa' nizob nzha kure', gon xa' kwa'n nzhab Sprit che'n Dios lo rë men da, no rë xa' nayot la' yila Da, zan xlë kwa'n nikë lo ya kwa'n kinu yalnaban par dubta', gao bixa', ya kwa'n nzo le'n jardín yibë' plo nzho Dios.”

*Map plo nilu' za gazh yado'
che'n Dios (Ap. 2:7)*

**Widi'zh re' nzha par rë men che'n Jesukrist
xa' nzho yezh Smirna**

⁸Orze' ne Me lon:

—Bizobni' widi'zh re' no bixë'le lo ganj xa' nikina rë men da xa' nzho yezh Smirna: "Kure' ne Me nzho dizde or galo laka no nzho Me par dubta'; Me ngut per nguruban ska Me:
⁹Na nane rë kwa'n nile'l; niwi'n xmod nizakzil por nakal men da, no nanen, ter yent kwan kinul yizhyuo re', per kun Dios dox rrikal; mbaino nanen dox nakap nidi'zh bixa' lol, rë xa' nzhab nak bixa' men Israel, per gat walite; men che'n Mizhab bixa' namás. ¹⁰Nazhebtal por yalzi kwa'n la' Dios zakal, porke lë' Mizhab ko pla go lizhyi'b par zenbe' xa' go, nabei chi walika ñila go xti'zha; no chi' ngubizh di' yalzi kwa'n zak go re', per wen guzo go lo Dios, ter gat go por nak go men da, nes na ne yalnaban kwa'n di' par dubta' ka'o, nela tu koron ga!. ¹¹Rë xa' nizob nzha kure', gon bixa' kwa'n nzhab Sprit che'n Dios lo rë men da: rë xa' se'gaka yila Da dub nizak bixa' tu kwa'n, yent kwan zak bixa' lo xtu yalgut kwa'n di' par dubta!."

**Widi'zh re' nzha par rë men che'n Jesukrist
xa' nzho yezh Perge**

¹²Orze' ne Me lon:

—Bizobni' widi'zh re' no bixë'le lo ganj xa' nikina rë men da, rë xa' nzho yezh Pérximo: "Na Me kinu spad kwa'n nzho lo rop lad, nin widi'zh re': ¹³Na nane, ter nzhol yezh plo nile' Mizhab mandad, per nzhonra'l ro'n, no ni le'n rë zhë kwa'n mbit men Antipas, xa' midi'zh xti'zha dox wen lo rë men, yezh plo nzho Mizhab, nangayot ngala'l ngayilal Da. ¹⁴Per nzho pla kwa'n niyi' Da nakal: Kinul pla rë xa' nile' kwa'n nzhak Balaam, xa' mitse'd rey Balac par miki'l Balac nayax men Israel, ndao bixa' kwa'n miza' men par gon lo rë winab, no nguzen bixa' tu-xtu una!. ¹⁵Mbaino nu kinul pla rë xa' se'gaka nile' nela rë men nikolaíta, no niyi' da ninen kwa'n nile' bixa!. ¹⁶Kuze', bila' rë kwa'n nakal lo Dios, no chi nagonle, orze' nayen laka yala lol par dila kun lë' bixa' kun spad kwa'n niro' ro'n. ¹⁷Rë xa' nizob nzha kure', naki'n gon bixa' rë kwa'n nzhab Sprit che'n Dios lo rë men da, no rë xa' nayot la' yila Da, lë' Da za maná kwa'n nzhuka'ch gao bixa', mbaino nu tu ke win kwa'n bëo laka, zan ka' bixa', lo ze' nikë lë kub xa', no yent cho libe'i, nab tsa xa' ka'i gak libe'i."

Widi'zh re' nzha par rë men che'n Jesukrist xa' nzho yezh Tiatira

¹⁸No ne Me:

—Widi'zh re' bizobni' mbaino bixë'le lo ganj xa' nikina rë men da xa' nzho yezh Tiatira: “Kure' ne Xga'n Dios Me kinu zalo nela bël ga', mbaino Me nilu' ni' nela brons kwa'n ña'zbël ga':
¹⁹Rë kwa'n nile'l nanen; nanen kinul yalnazhi' por rë wechal, no ñilal xti'zha, no rë zhi'n nazhon kwa'n nile'l por da, mbaino nixekal nizakzil por Da; no haxta más zhi'n nazhon nile'l nal re' ke or galo. **²⁰Per kwa'n niyi'** Da nile'l, gat ñat laxto'l ter nzho Jesabel xid go, una' kwa'n mis lë' nidi'zh nak xa' nidi'zh por Dios, per por kwa'n nilu' xa', niki'l xa' rë men da par nzha' bixa' kun xa' gat lë't tsa' bixa', mbaino nzhao bixa' kwa'n niza' men gon lo rë winab. **²¹Mizan tiemp par ngala'** una' rë kwa'n gat lë't nak una', per nangont una'i. **²²Kuze', lë'** Da le dox gakne una', no rë xa' mitse'd xmod una' tutsa zakzin bixa' kun lë' una' chi nala' bixa' rë mod kwa'n mitse'd bixa!. **²³Mbaino len,** gat rë xmë'd una', par ne rë men da, wenawen nanen rë xigab nile' men, mbaino kwan rë kwa'n nzhakla bixa' le' bixa', no tuga' go nen kwa'n ñal ka' go dike kwa'n mile' go. **²⁴Per más go xa' nzho yezh Tiatira,** rë go xa' nangatse'd rë kwa'n milu' Jesabel, no ni nangatse'd go rë kwa'n nzhab rë men che'n una' nak widi'zh naga'ch che'n Mizhab, yentra' kwa'n ka'ba lo go par nale' go be's xigab, **²⁵per wen guzo go lo widi'zh che'n Dios kwa'n kinu go haxta or yala xtu wëlt,** **²⁶no rë xa' nayot la' yila Da,** no le'ra' bixa' rë kwa'n nzhaklan dub ban bixa', orze' zon bixa' par le' bixa' mandad lo rë ben men yizhyuo. **²⁷Nela xa mizo Xuza Da** par nilen mandad, se'ska zon bixa' par le' bixa' mandad lo rë men nayi'lazh lo Dios, nela nile' rë xa' nichao' yëts, nilë' bixa' rë yëts nazu't. **²⁸No nela xa mine'** Xuza mbël yibë' kan, kwa'n nizini garzi'l laka por milen gan lo rë kwa'n gat lë', se'ska zane ka' bixa!. **²⁹Rë xa' nizob nzha kure',** naki'n gon xa' rë widi'zh kwa'n nzhab Sprit che'n Dios lo rë men da.”

Widi'zh re' nzha par rë men che'n Jesukrist xa' nzho yezh Sardis

3 **¹No ne Me lon:**

—Bizobni' widi'zh re' no bixë'le lo ganj xa' kikina rë men da, xa' nzho yezh Sardis: “Kure' ne Me nile' mandad lo

za gazh sprit che'n Dios, mbaino lo gazh mbël yibë!: Na nane rë kwa'n nile'l. Ter nzhob' di'zh, dox nzhonal ro'n, per gat walite; kuze' nakal par Na nela tu men naxiat ga'. ²Nal, bitsila plo nzol, no guka'la lo xti'zha kwa'n nzhox laxto'l, porke unen, yent kwan zu' rë zhi'n che'nal lo Dios Da. ³Bitsila rë widi'zh kwa'n mitse'dal no rë kwa'n mbinal, mbaino bile'i, no bila' rë kwa'n nakal; per chi natsilal plo nzol, orze' lë' Da yal lol nela tu wa'n ga', or ni xigab nale'tle. ⁴Per yezh Sardis ba', kinul pla xa' naban nambe lo Dios, nela tu men nzhak lar nambe ga'; no tutsa yo bixa' kun Na, mbaino gak bixa' lar bëo laka por ñal bixa'i. ⁵Rë xa' se'gaka yila Da dub nizak bixa' tu kwa'n, lë' bixa' gak lar bëo laka, no nayot zhe' lë bixa' lo yech plo nzobni' lë rë xa' ban kun Dios par dubta'; mbaino gapa lo Xuza no lo rë ganj che'n Me, rë men re' nak men Da. ⁶Rë xa' nizob nzha kure', naki'n gon xa' rë widi'zh kwa'n nzhab Sprit che'n Dios lo rë men da."

**Widi'zh re' nzha par rë men che'n
Jesukrist xa' nzho yezh Filadelfia**

⁷Mbaino ne Me:

—Bizobni' widi'zh re' no bixë'le lo ganj xa' nikina rë men Da xa' nzho yezh Filadelfia: “Kure' ne Me nile' lë'ska lë' kwa'n nzhakla Dios, no Me walika nak Xga'n Dios, no lë' Me kinu liab par le' Me mandad lo rë men che'n Dios, nela ngok rey Dabi ga' lo rë men Israel; or nixa'l Me tu plo, yent cho le' gan tsao'we, mbaino or nitsao' Mei, yent cho le' gan xa'le: ⁸Na nane rë kwa'n nile'l. Biwi', lë' Da mixal tu plo dedal, no yent cho le' gan, tsao'we; no ter nzhab más men yent kwan tsakal xid bixa', per Na nane ka, nizobal xti'zha, mbaino nangaka'chtal nakal men da. ⁹Kuze', lë' rë men che'n Mizhab, rë xa' nidi'zh nak bixa' men Israel per gat walite; len, zuxib bixa', che'pts(a) (bi'ch laka) gak bixa' lol, par ne bixa', luse walika nazhi' Diosal. ¹⁰Por nixekal or nizakzil por ñilal xti'zha, kuze' na zo kun lu or dedal lo yalzi dox kwa'n ne rë men yizhyuo, or zenbe'n bixa' (or wi'n xmod nak bixa'). ¹¹Nzhazhin gax la yala; se'gaka wayila xti'zha, nes yent cho lat lol kwa'n nazhon kwa'n galal. ¹²Rë xa' se'gaka yila Da, len bixa' nela tu yatso che'n yado' che'n Dios Da, no dubta' yo xa' ze!. Ta' yatso ze' kë'n lë Dios Da, no lë Jerusalén yezh kub,

kwa'n nzë dizde lo yibë', kwa'n nak che'n Dios Da; mbaino nu kë'n ta' yatso ze' lën kwa'n kub. ¹³Rë xa' nizob nzha kure', naki'n gon xa' rë widi'zh kwa'n nzhab Sprit che'n Dios lo rë men da."

**Widi'zh re' nzha par rë men che'n
Jesukrist xa' nzho yezh Laodicea**

¹⁴No ne Me lon:

—Bizobni' widi'zh re' no bixë'le lo ganj xa' nikina rë men Da, rë xa' nzho yezh Laodicea: "Se' ne Me nile' nzhak rë kwa'n mila' Dios di'zh, no Me nilu' lë'ska lë' xmod nak Dios, mbaino por lë' Me ngulo Dios rë kwa'n: ¹⁵Na nzhakbe' ka xmod nakal; ni gat nayagal, no ni gat nazho'l, jojla' ngakal nayag lo widi'zh che'n Dios o ngakal tu men nazho' por dox nile'l che'n Dios! ¹⁶Kuze', por gat naktal ni tube no ni xtube, lë'la nakal tu men wë' nazhë' por wë'tsa nile'l che'n Dios, kuze' lë' Da kutinal tich, nela yalñubre ga!. ¹⁷No nidi'zhal, lë'l rrik, mbaino dox wen nzhol, yent kwan jwaltal, per nanetal dox nalats nabanal, nite'dal yalwin, yent kwan nzhapal, nikal-lol, mbaino milox xabal. ¹⁸Kuze' kidi'zhnun lu di wen, neka lon guzi' kwa'n viv or, kwa'n ngurube' la lo ki, nes se' gakal walika rrik; mbaino lon guzi' lar bëo laka gakal par natulatra'l por milox xabal, mbaino nen tu kwa'n liyak lol, par gak wi'l, ¹⁹porke rë men nazhi' Da, nibizhyën yek bixa' or nile' bixa' kwa'n gat lë', no haxta nichélai tich bixa'; kuze' nin lol, bila' rë kwa'n nakal lo Dios, no kun dub laxto'l bile' rë kwa'n nin. ²⁰Nal, lë' Da kikwe'zh ro' pwert; no cho gon kibezha no xa'l xa' ro' pwert, orze' lë' Da yo' lizh xa', no tutsa gao no

*Jesukrist kikwe'zh nela ro'
tu yo' ga' par xa'l men laxto'
men yo Me (Ap. 3:20)*

kun lë' xa!. ²¹Rë xa! nayot la' yila Da, lë' Da zo bixa' par tutsa le' bixa' mandad kun Na; nela Da dubta' ngwayilan Xuza, kuze' tutsa nguzo'ba kun Xuza plo nile' Me mandad. ²²Rë xa' nizob nzha kure', ñal gon xa' rë widi'zh kwa'n nzhab Sprit che'n Dios lo rë men da."

Une Juan, mixa'l ro' pwert yibë'

4 ¹Or milox ngok rë kure', unen, naxa'l tu pwert lo yibë', no mbina chi Me midi'zh lon or galo, ñen nela trompet ga', ne Me lon:

—¡Kili re', par lun lol rë kwa'n gak or ded rë kure'!

²Orze! ¡di!, mizi da yalnazhon che'n Sprit, unen, nzo tu yaxil plo nizob Me nile' mandad, mbaino nzob Me loi. ³No Me nzob ze', nilu' nela tu ke kwa'n ña'zbël kwa'n lë jaspe o nela kwa'n lë cornalina; mbaino naka'n plo nzo yaxil ze' nzo tu biki't kwa'n ña'zbël nela tu ke kwa'n lë esmeralda. ⁴No nu naka'n ze' nzhin galbitap yaxil plo nzob galbitap xa' nak zhi'n lo Me nzob lo yaxil ro kwa'n nzo sao' ze', nak rë xa' re' lar bëo laka, no yek kad bixa' nzob tu koron or. ⁵No dizde lo yaxil ro ze', maska nzha' do'zi', no naye nini' nguzi', mbaino mbina más kwa'n; no dilant lo yaxil ro ze' nzobyol gagh mech, tugai nzob yek tuga' ya, kure' nak za gagh sprit che'n Dios. ⁶No nu nilu' tu kwa'n nela nitsdo' ga', no ñaniy nela tu bidr ga', dilant lo yaxil ze'.

No sao' plo nzo yaxil ro, mbaino ta' yaxil ze' nzo tap ma nabán, tuga' ma kad ta', no dub ta' bima kinu ma zalo ma. ⁷Ma galo nilu' nela tu mbe'zh; no ma mirop, nilu' nela tu ngo'n; ma mion nilu' nela tu men ga', mbaino ma midap nilu' nela tu mitsi ñapep ga'. ⁸No za dap bima kad ma kinu xo'p xi'l, no dub ta' bima haxta le'n xi'l bima nzob zalo ma; no zhë-yë'le gat ñazhat rë ma re' nidi'zh ma:

Nazhon, nazhon, nazhon nak Señor Dios,
Me nile' mandad rë kwa'n nzho;
Dios Me nzho dizde galo,
Me nzho nal,
mbaino Dios Me yo par dubta!.

⁹No kad or nidi'zh rë ma re' nazhon Dios, no nizuxib bima, mbaino or niza' bima xkix lo Me nzob nile' mandad, Me nzho par dubta!, ¹⁰nu dub galbitap xa' nak zhi'n ze', nizuxib lo Me

nzob nile' mandad ze', mbaino nidi'zh bixa' dox nazhon Me nzho par dubta' ze', no kad bixa' nigubi koron che'n bixa' dilant plo nzob Me nile' mandad ze', nzhab bixa':

¹¹ O Señor Dios che'n no, nab tsa Lu ñal di'zh men nazhon no zuxib men Lol,
porke Lu nile' mandad lo rë kwa'n nzho,
no nab tsa Lu ngulo rë nak kwa'n nzho nal,
mbaino sa' ngoklal ngok rëi, kuze' nzho rëi.

Tu yech naduzh no Me nak Mbëkxi'l che'n Dios

5 ¹Orze' unen lad direch che'n Me nzob lo yaxil ro ze', tu yech naduzh, no rop tiche nikë letr, mbaino nayao'we kun gagh sey, ²no nu unen tu ganj xa' más nile' mandad, naye una'bdi'zh ganj ze', nzhab ganj:

—¿Cho ñal xa'l lo yech re', no chix xa' rë sey kun kwa'n nayao'we?

³Per ni lo yibë', no lo yizhyuo, no ni al yët lo yizhyuo, ni tu bixa' gat ñalt xa'l loi, no ni gat ñalt wi' xa' kwan nzobni' loi.

⁴Orze', dox nzhona por nangazhëlt ni tu xa', xa' ñal ngaxa'l lo yech ze', no ni nangakt ngawi' xa' kwan nzobni' loi, ⁵per midi'zh tu rë xa' nak zhi'n ze' lon, ne xa':

—Nago'ntra'l; lë' Me, Me kwa'n nak nela mbe'zh ga', Me re' nzë ben che'n Judá no ben che'n Dabi, Me mile' gan lo xa' ndil Me kun lë'; kuze', Me re'se ñal xa'l lo yech ba', no gak chix Me za gagh sey kwa'n kinui.

⁶Orze' sao' yaxil ro ze', no lo za dap ma kwa'n nzhin naka'n ze', mbaino sao' plo nzhin rë xa' nak zhi'n ze'; unen nzo Me nak Mbëkxi'l che'n Dios, nilu' laka plo miwe' Me, nela tu mbëkxi'l, ma miza' men gon lo Dios ga'; no kinu Me gagh kach no gagh zalo Me kwa'n nak za gagh sprit che'n Dios kwa'n mixë'l Me dub yizhyuo. ⁷Orze' nguzubi Me nak Mbëkxi'l ze' par nguzen Me yech kwa'n nzho lad direch ya' Me nzob lo yaxil ro ze'. ⁸Or nguzen Mbëkxi'l che'n Dios yech ze', orze' za dap ma kwa'n nzhin ze', no dub galbitap xa' nak zhi'n ze', nguzuxib bixa' lo Mbëkxi'l che'n Dios, no kad bixa' nzen tu arp no tu kop or kwa'n zhëi di ya'll, no ya'l re' nak rë kwa'n nina'b rë men che'n Dios lo Dios, ⁹orze' mikë' bixa' tu kant kub re' kwa'n nzhab:

Luse ñal zen yech re', no chixal rë sey che'ne,

porke ngutal lo krus,
 no kun ren che'nal kwa'n miza'l gon lo Dios.
 Nguzi'l rë men par gak bixa' men che'n Dios;
 rë xa' nzë rë ben men,
 no rë xa' nidi'zh rë lo di'zhzë,
 mbaino rë xa' nzë rë lo yezh,
 no rë lo lazh men,
¹⁰ no mile'l nak bixa' rey no ngulëi' lo Dios,
 mbaino lë' bixa' le' mandad lo rë men
 yizhyuo.

¹¹Orze' unen, no mbina kidi'zh nayax ganj, rë xa' nzhin
 naka'n plo nzob Me nile' mandad ze', no plo nzhin dap
 ma naban ze', mbaino plo nzhin rë xa' nak zhi'n ze';
 tanta nayax rë ganj che'n Dios xa' nzhin ze', yent cho
 gak lab bixa', je'nta' pla miyon nak bixa', ¹²mbaino naye
 kidi'zh bixa':

Dox ka ñal Mbékxi'l che'n Dios,
 Me ngut lo krus.
 Le' Me mandad,
 no gap Me rë kwa'n dox tsak;
 no ñal gap Me yalnzhak no rë yalnatsin.
 Ñal ka zuxib be lo Me,
 par di'zh be, rë yalnazhon kwa'n kinu Me,
 no par zilita' za' be xkix lo Me.

¹³Mbaino rë kwa'n ngulo Dios lo yibë' no lo yizhyuo, no
 rë kwa'n nzhin al yët lo yizhyuo mbaino nitsdo', mbina se'
 kidi'zh rë kure', lo Me nzob lo yibë', no lo Me nak Mbékxi'l
 che'n Dios:

Par dubta' nidi'zh be,
 rë men ñal di'zh wen Me,
 no más tsak Me lo rë.
 Más nazhon Me,
 mbaino más nile' Me mandad;
 par dubta' le' Me mandad,
 no nayot lox le' Me mandad.

¹⁴No dap rë ma naban kwa'n nzhin ze', nzhab:

—Sa' gake.

Mbaino dub galbitap xa' nak zhi'n ze', nguzuxib lo Dios no
 midi'zh bixa' rë yalnazhon kwa'n kinu Dios.

Dub gazh sey

6 ¹Orze' unen, mixa'l Me nak Mbékxi'l che'n Dios, sey galo laka che'n yech ze', no xid dap ma nabán ze', mbina chi tu ma kwa'n ñén nela or nini' nguzi' ga', ne ma:
—¡Dë'!

²Orze' unen tu kabai naguzh; no xa' nzob tich ma nzen tu ark kun pla waz, no miza' Dios tu koron nka' xa' par mile' xa' gan, no par le'ra' xa' gan lo rë men yizhyuo.

³Or mixa'l Mbékxi'l che'n Dios sey mirop, mbina ne ma rop:

—¡Dë'!

⁴Orze' nguro' xtu kabai, ma nilu' naxne, no xa' nzob tich ma nile' par nakwintra' rë men yizhyuo wen, mbaino par gut men tu men kun xtu men; no miza' Dios tu spad ro ka' xa'.

⁵Or mixa'l Mbékxi'l che'n Dios sey mion, mbina ne ma yon:
—¡Dë'!

Orze' unen tu kabai nagats, no xa' nzob tich ma nzen tu balans, ⁶no sao' dap rë ma nzhin ze', mbina chi tu xa' kwa'n ne:
—Nabtsa tu kil nzhob, o chon kil sebad le' men gan por tu ngubizh zhi'n, per nagaltal aseit no vin.

⁷No or mixa'l Mbékxi'l che'n Dios sey midap, mbina ne ma midap:

—¡Dë'!

⁸Orze' unen tu kabai migach ngut, no xa' nzob tich ma lë La Mwert; tich La Mwert nzhaké xa' nile' mandad gabil, no mila' Dios gut La Mwert tu kwart part men yizhyuo; nzhoxa' gat kun spad, kun yalwin, kun yalyizh, mbaino kun rë ma xu' nazhe'b kwa'n nzhodan.

⁹Or mixa'l Mbékxi'l sey gai', unen xan biko' che'n Dios, nzhin rë alm che'n rë xa' ngut por ñila bixa' Dios por Jesukrist, no nu por milu' bixa' widi'zh che'n Dios lo rë men nela xmod ñalkai. ¹⁰Naye kibizhië rë xa' nak che'n rë alm re', nzhab bixa':

—O Señor Dios, Me nazhon no Me nile' rë kwa'n nila'
di'zh, ¿haxta pok na'bal kwent lo rë men xa' nayi'lazh lol, par
kix bixa' rë kwa'n milinu bixa' no?

¹¹Orze' miza' Dios lar béo laka ngok bixa', no nzhab Dios,
le' bixa' diskans xche'p, haxta lox gat más rë wech bixa' xa'
nilu' widi'zh che'n Dios por Jesukrist, nela lë' bixa'.

¹²No or mixa'l Mbëkxi'l che'n Dios sey xo'p, orze' miwin tu xo kwa'n dox kwa'ro, no za' laka milu' ngubizh, nela tu lar nagats ga', mbaino lë' mbëo' milu' nela ren ga'; ¹³no ngob rë mbël lo yibë', nela or nigab tu mbi ro rë nzha'o' ye'n che'n tu ya nzha'o' ga'; ¹⁴no mibil yibë', orze' miduzhe nela tu yech ga', no rë yi' kun rë yuo kwa'n nzhin sao' nitsdo', ñai xtu plo; ¹⁵no rë men yizhyuo, dizde rë rey kun rë melizh rey, no rë xa' nile' mandad lo nayax sondad, rë xa' rrik, kun rë xa' naye mandad che'n; haxta rë xa' nak mos mido mbaino kun más rë xa' se'ga; rë men re' nguiuka'ch le'n rë ye'r ke, no le'n rë yi' plo gak yiuka'ch men, ¹⁶nzhab bixa' lo rë yi' no lo rë ke ro:

—Gob go yek no, par koka'ch go no lo Me nzob nile' mandad lo yibë', mbaino lo yalniyi'xian che'n Mbëkxi'l che'n Dios, ¹⁷porke mizhin la zhë nazhe'b kwa'n zakzi Me be, ¿no cho xek loi?

Dios kina rë men che'n Me

7 ¹Or milox unen rë kure', unen, nzo tap ganj che'n Dios, lo za dap xi' yizhyuo, kikwë'z bixa' rë mbi par nazoi kwa'n dox yizhyuo, ni lo nitsdo', mbaino ni lo rë ya; ²no nu unen, xtu ganj che'n Dios, xa' nzë al nez plo nilen ngubizh, nzen ganj sey che'n Dios Me kinu yalnaban par dubta'; naye midi'zh ganj re' lo za dap ganj, rë xa' mikal'b Dios lo, par zakzi bixa' kun mbi rë kwa'n nzho lo yuo no rë kwa'n nzho le'n nitsdo', nzhab ganj:

³—Gulëz go haxta kë' no tu sey loxchuzh rë xa' nak men che'n Dios; orze'se, gak zakzi go rë kwa'n nzho lo yuo, no le'n nitsdo', mbaino rë ya.

⁴No mbina, pla rë xa' nkë sey loxchuzh, nak bixa' tu gayo' nzho cho' bitap mil men, xa' nzë xid rë ben men Israel. ⁵Xid rë ben che'n Judá, ngule Dios tu dusen mil men; xid rë ben che'n Rubén ngule Dios xtu dusen mil men; no xid rë ben che'n Gad ngule Dios xtu dusen mil men; ⁶xid rë ben che'n Aser ngule Dios tu dusen mil ska men; no xid rë ben che'n Neftalí se'ska; ⁷xid rë ben che'n Simeón se'ga'; no xid rë ben che'n Manasés ngule Dios xtu tu dusen mil men; mbaino xid rë ben che'n Leví ngule Dios tu dusen mil ska men; no xid rë ben che'n Isacar se'ska; ⁸no xid rë ben che'n Zabulón tu dusen mil ska men; no xid rë ben che'n Che se'ska; mbaino xid rë ben che'n Benjamín se'ga'!

Dox nayax men nak lar bëo laka

⁹No or milox kure', unen tu bëd men, yent cho gak lab bixa', rë xa' re' nzë rë lazh men, rë ben men no rë lo di'zhzë nidi'zh bixa'. Nzhin bixa' dilant plo nzob Me nile' mandad no lo Me nak Mbëkxi'l che'n Dios, nak bixa' lar bëo laka, no nzho tu la yayin ya' bixa', ¹⁰no rë bixa' kidi'zh naye:

O Dios, Me nzob lo yaxil ro lo yibë',
mbaino Go Me nak Mbëkxi'l che'n Dios.

Nabtsa por Go nguro' no lo rë kwa'n nazhe'b
kwa'n nguzak no.

¹¹No rë ganj xa' nzhin naka'n plo nzob Me nile' mandad, no plo nzob rë xa' nak zhi'n ze', mbaino plo nzhin dap rë ma naban ze'; nguzuxib rë ganj re' lo Dios, haxta ngol loxchuzh bixa' lo yuo, ¹²nzhab bixa':

Sa' gake; nab tsa lo Dios che'n be ñal di'zh men
nazhon;

nabtsa lë' Me nzhak rë kwa'n,
no nab tsa lo Me ñal za' men xkix,
mbaino lë'gaka Me más tsak.

Tugaka lë' Me nile' mandad lo rë.
Sa' gake, par dubta!.

¹³Orze' nguna'bdi'zh tu rë xa' nak zhi'n ze' lon, ne xa':
—¿Cho rë xa' nak lar bëo laka re', no plo nzë bixa'?

¹⁴Orze' nzhapa:

—Lë'o nane ka choi.

Orze' ne xa':

—Rë men re', rë xa' mile' gan lo rë yalzi, nal miët xab bixa', no mia'nne bëo laka por ren che'n Mbëkxi'l che'n Dios. ¹⁵Kuze', nzhin bixa' naka'n plo nzo yaxil ro plo nizob Dios; no zhëy-yë'le nile' bixa' zhi'n nazhon le'n yado' che'n Dios, par nikina Dios bixa!. ¹⁶Nayotra' zakzi bixa' por yalnila'n, ni por yalnuzei', no ni nazë'kra' ngubizh bixa', mbaino ni xtu kwa'n nazho' zakxit bixa!, ¹⁷porke lë' Mbëkxi'l che'n Dios Me nzob sao' che'n yaxil ro lo yibë', lë' Me nak Me nikina bixa', nela tu baxtor ga', no wei' Me bixa' plo nilën nits kwa'n nile'
ban men par dubta!, no tsiyal Dios laxto' bixa' par nayotra' go'n bixa'.

Sey gazh

8

¹Or mixa'l Mbëkxi'l che'n Dios sey gazh, pas garol or,
xe mia'n dub lo yibë', ²orze' unen, za gazh ganj nizo lo

Dios, no tuga' bixa' nka' tu trumpet, ³orze' mizhin xtu ganj kun tu bixki or, no nguzo xa' lo biko', no nguzen xa' nayax ya'l par lazhya'l xa' lo biko' or che'n Dios kwa'n nzob dilant plo nizob Dios, no migoch xa' ya'l kun rë widi'zh kwa'n nina'b rë men che'n Dios lo Dios, ⁴no le'n bixki kwa'n nzho ya' ganj ze' nguro' zhen ya'l, nkiliy lo Dios tutsa kun rë widi'zh kwa'n nina'b rë men che'n Dios lo Dios, ⁵orze' nguzen ganj ze' bixki, no michizhë xa'i kun ki che'n biko', mbaino ngulubi xa'i yizhyuo; orze' ngoch nguzi', no mien chi nayax men, no maska nzha' do' zi', mbaino miwin tu xo kwa'n dox kwa'ro.

Za gagh trumpet

⁶No nzo la za gagh ganj che'n Dios, xa' kinu tuga' trumpet, par kwe'zh bixa'i. ⁷Or mikwe'zh ganj gallo laka trumpet che'n, orze' ngula yiu ke kun bël kwa'n noch kun ren lo yizhyuo, no di lo yon part yizhyuo, tlëi' miék; mbaino di lo yon part rë ya, tu parte miék; no miék rë yix nayë!. ⁸No or mikwe'zh ganj mirop trumpet che'n, orze' ngob tu kwa'n nzobyol le'n nitsdo', tu kwa'n nak nela tu yi' ro ga', orze' di lo yon part nitsdo', tlëi' ngok ren; ⁹no di yon part rë ma nabán le'n nitsdo', tu part bima ngut; mbaino di lo yon part rë bark kwa'n nikizë lo nitsdo', milox tu parte. ¹⁰No or mikwe'zh ganj mion trumpet che'n, orze' ngob tu mbël lo yibë' kwa'n nazhe'b kwa'ro, nzobyole nela tu bël yer ga', no di lo yon part rë you' kwa'n nzho yizhyuo, ngobe lo tu parte you'; mbaino di lo yon part rë plo nilen nits, lo tu parte ngob kure!. ¹¹Mbël re' lë Ajenjo; no di lo yon part rë you' mbaino plo nilen nits kwa'n nzho men, tu parte nguio nits nala; no por kure!, dox men ngut. ¹²No or mikwe'zh ganj midap trumpet che'n, orze' di lo chon part nak ngubizh, tu parte ngok nakao, no se'ga' ngok kun mbëo'; mbaino se'ga' ngok kun rë mbël kwa'n nzhi'b lo yibë'; kuze', di lo chon part nak biani che'n dub zhë, tu parte ngok nakao, no se'ga' ngok kun yë'l, ¹³orze' miwi'n al ya, no mbina chi tu mitsi ñapep ma lo yibë', no nzhab ma:

—¡Ay, ay, ay! ¡Dox nalats zak rë men yizhyuo or kwezh zixchon trumpet che'n zixchon ganj xa' jwalt kwe'zh trumpet!

9 ¹Or mikwe'zh ganj gai', trumpet che'n, orze' unen ngob tu mbël lo yibë' haxta lo yuo; no tu xa' miza' liab kwa'n nayao' ro' zo che'n gabil, nka' mbël re'; ²orze' mixa'l mbël

ro' zo che'n gabil, no nguro' zhen le'n, nela le'n tu gor ro ga', mbaino mikao lo ngubizh por dox zhen; ³no le'n zhen ze' nguro' tu bëd ma kwa'n lë langost, ngwazhë lo yuo di lë' ma, no nu mila' Dios gak kë' mai ta' men, nela rë nixguy kwa'n nzho yizhyuo ga'. ⁴No nzhab Dios lo bima, yent kwan le' bima kun rë yixyë, no ni kun rë ya kwa'n nzhi'b lo yizhyuo; nab tsa gak zakzi ma rë xa' gat nikët señ che'n Dios loxchuzh. ⁵Per nangalat Dios gut ma men, nab tsa mila' Me zakzi ma men dub gai' mbéo'; no yalne che'n ma nak nela yalne che'n tu nixguy ga', or nikë' mai ta' men. ⁶No le'n rë zhë ze', gakla men gat men por dox yalne, per nayazhëlt bixa' mod gat bixa'.

⁷Lë' rë langost ze' nilu' nela kabai ga', kwa'n nzo la par dil ma lo tu yër; no yek ma nzob, chigab tu koron gor, mbaino nzhak lo ma nela lo men ga'. ⁸No yichyek ma nak nela yichyek una' ga', mbaino lëi ma nak nela lëi mbe'zh ga'. ⁹Dub ma nayao' kun tu kwa'n nela yi'b ga', no nibeZH xi'l ma nela rruid che'n rë karret kwa'n nibe kabai lo yër, ¹⁰no kol che'n ma nak nela kol che'n nixguy ga', mbaino mila' Dios zakzi ma men dub gai' mbéo' kun xku'nch ma. ¹¹Xa' nile' mandad lo rë langost ze', nu ska lo zo che'n gabil nile' xa' mandad; kun widi'zh hebreo, lë' xa' lë Abadón, mbaino kun widi'zh grieg, lë' xa' lë Apolión.

¹²Unded la yalzi gallo, per nzë xchope.

¹³Or mikwe'zh ganj xa' nak xo'p, trumpet che'n, mbina tu widi'zh xid za dap kach che'n biko' kwa'n nakxao' kun viv gor, kwa'n nzob lo Dios, ¹⁴nzhab widi'zh ze' lo ganj xa' nak xo'p, xa' kinu trumpet ze':

—Bixëk za dap ganj xa' nali'b ro' you' ro kwa'n lë Eufrates.

¹⁵Orze' mixëk za dap ganj ze', par gut bixa' tu part men yizhyuo, orze' ya'n naban xchoptsa part men yizhyuo; nab tsa par or ze', zhë ze', mbéo' ze', no li'n ze', mizo Dios za dap xa' re', ¹⁶no nu mbina, chop gayo' miyon sondad nzob tich kabai. ¹⁷Sa' ngok xmod ngurulo rë kabai lon; no rë xa' nzob tich ma, nayao' laz bixa' kun yi'b naxne nela bël ga', no asule nela violet, mbaino xinbëowe nela asufr, no nela yek mbe'zh ga' nak yek rë kabai, mbaino niro' bël ro' bima kun zhen no kun asufr. ¹⁸Ngut tu part rë men yizhyuo por rë kwa'n niro' ro' rë kabai ze': bël, no zhen, mbaino asufr; mia'n xchoptsa part men naban. ¹⁹No gat nabit kun ro' rë kabai ze' gak zakzi ma men;

nu ska kun xkol bima kwa'n nak nela mbë'l nayi' ga', nizakzi bima men.

²⁰No rë xa' mile' gan lo rë yalzi re', ni sa' nangala't bixa' rë kwa'n gat lë' nak bixa'; no ni nangala' bixa' nizuxib bixa' lo rë mbi mal, no lo rë winab che'n bixa' kwa'n nakxao' kun or, no kun plat, mbaino kun brons, kun ke no kun ya; rë kwa'n nagakt wi', no ni nagak gone, mbaino ni nagakt zëi. ²¹No ni nangala' rë men re' xmod bixa' nzhut bixa' men, ni rë yalbruj kwa'n nzhak bixa', mbaino ni nangala' bixa' ban bixa' kun men gat lë' ts'a' bixa', no se'gaka niliwa'n bixa'!

Ganj mbaino libr kwa'n nzen xa' lad direch

10 ¹Orze' unen xtu ganj xa' más nile' mandad, nzho xa' le'n tu xkao, ngula xa' lo yibë', nu nzë'b tu biki't yek xa'; no ña'zbë'l lo xa' nela lo ngubizh ga', no rop ni' xa' nilu' nela pilar bël. ²No nzen ganj ze' tu libr win kwa'n naxa'l lo, no ni' xa' lad direch mizo xa' lo nitsdo', lë' xtu lad mizo xa' lo yuo, ³naye nguruzhië ganj ze' nela nibizhyë tu mbe'zh ga', orze' naye mikab gash nguzi!. ⁴Or milox mien rë nguzi' ze', ngoklan ngakë'ne lo yech, per tuli ka mbina tu widi'zh dizde lo yibë':

—Le'n laxto'l guluchao' rë kwa'n midi'zh za gash nguzi!, nazobni'tle lo yech.

⁵Orze', lë' ganj xa' nzo ni' lo nitsdo' no xtu lad lo yuo, ngulits xa' ya' xa' lad direch lo yibë', ⁶naye midi'zh xa' lo Dios Me kinu yalnaban par dubta', Me ngulo yizhyuo no yibë', mbaino nitsdo', no rë kwa'n nzhin loi, nzhab ganj:

—Nalë'tra'; mizhin gax la lo'x Dios rë kwa'n nzhakla Me, ⁷porke or zhin zhë kwe'zh ganj gash, trumpet che'n, orze' lox gak rë widi'zh naga'ch che'n Dios, kwa'n midi'zh Dios por rë xa' midi'zh por lë Dios, dizde nzhala.

⁸Orze' widi'zh kwa'n mbina gallo lo yibë', midi'zh Me xtu wëlt, ne Me:

—Wa par zenal libr win kwa'n naxa'l lo, kwa'n nzen ganj ba', xa' nzo lo nitsdo' no lo yuo.

⁹Orze' ngwan lo ganj par una'ba libr win ze', no ne xa' lon:

—Mbai; guzen libr win re' no gudaowe. Le'n ro'l, lë'l zi naxe nela mizhin ga'; per le'n laxto'l, lë'l zi nalai.

¹⁰Orze', nguzenne ya' ganj, no or ndaüne, nax nidaow'e le'n ro'n nela mizhin ga'; per or milox ndaüne, nala mile'i laxto'n, ¹¹orze' ne xa' lon:

—Nal re', naki'n di'zhal por Dios xtu wëlt lo nayax lazh men, mbaino lo nayax ben men, no nu lo rë men nidi'zh xa'la di'zhzë, haxta nu lo rë rey, nes par gon bixa' cho xigab nile' Dios kun lë' bixa!.

Kwent che'n rop miyi' xa' midi'zh por Dios

11 **1**Orze' mine' bixa' tu bar nkan kwa'n nak nela tu nit ga', no ne bixa' lon:

—Bikénla par wache'x yado' no biko' che'n Dios, mbaino bilab pla men nizuxib lo Dios. **2**Per nache'xtal lo luwe che'n men gat lë't men che'n Dios, porke lë'i nka' rë xa' gat lë't men Israel, xa' yo lo yezh nazhon dub cho' bichop mbëo', **3**no na xë'l chop miyi' xa' nak lar kwa'n nzhak men or niwin laxto' men, par di'zh rë xa' re' por da, dub tu mil nzhoo chop gayo' nzhoo chon gal ngubizh.

4Rop men re' nak rop ya olib no rop kandeler kwa'n nzo lo Dios, Me nile' mandad yizhyuo, **5**no chi cho gakla zakzi rop miyi' re', orze' lë' bël ro', ro' bimiyi' par zë'k bixa' rë xa' nikwa'n dil kun lë' bixa'; no se' naki'n gak wanei kun cho xa' gakla, zakzi bixa!. **6**No mile' Dios mandad rop men re' par tsao' bixa' lo yibë!, nes nalatra' yiu rë zhë kwa'n nilu' bixa' widi'zh che'n Dios, no nu mile' Dios mandad par le' bixa' gak nits ren, mbaino par le' bixa', zakzi rë men yizhyuo kun rë lo yalzi, rë or nzhakla bixa!. **7**No or lox di'zh bixa' rë kwa'n nzhakla Dios di'zh bixa', orze' lë' ma nazhe'b xu' kwa'ro, ro', ro' zo che'n gabil, dil ma kun rop xa' re', no gut ma bixa!. **8**Orze' ya'n kwerp che'n rop men re' le'n nez yezh ro plo nkë Señor Jesukrist lo krus, yezh kwa'n zak Dios nak nela Sodoma mbaino Egipto. **9**Dub chon ngubizh garol, lo rë yezh no rë lo ben men, no rë men nidi'zh rë lo di'zhzë, mbaino rë lo lazh men; lë' bixa' ne kwerp che'n rop men ngut re', no nala't bixa' ga'che. **10**Rë xa' nzhin yizhyuo, dox nizak laxto' bixa' por ngut rop miyi' re', haxta za' bixa' rregal, ka' guchin bixa', porke dox mizakzi rop miyi' re', bixa!. **11**No or nguded chon ngubizh garol, orze' mile' Dios, nguruban rop miyi' ze', nguzuli bixa' xtu wëlt, no dox mizheb rë xa' une kure!. **12**Orze', rop miyi' ze' mbin tu widi'zh naye kwa'n nzë lo yibë!, se' nzhabe:

—¡Kili go re'!

No nkili rop miyi' ze' lo yibë! le'n xkao dub kiwi' rë xa' nikwa'n dil kun lë' bixa', **13**lë'chi miwin tu xo ro, di lo chi'

yo' michile tu yo'; mbaino ngut gash mil men yezh ze', no rë xa' mile' gan, dub nizheb bixa', nguzublo bixa' midi'zh bixa' nazhon Dios, Me nzho lo yibë'.

¹⁴Se' nded mirop yalzi, per kwa'n yon nayen laka zhin.

Trompet gash

¹⁵Or mikwe'zh ganj gash, trompet che'n, orze' naye mien nayax widi'zh lo yibë', kwa'n nzhab:

Mizhin la, le' Dios mandad, kun Señor
Jesukrist, lo yizhyuo,
no par dubta' le' Dios mandad.

¹⁶No dub galbitap rë xa' nak zhi'n, xa' nzob lo Dios, nguzuxib bixa', haxta lo yuo ngol lo bixa', no midi'zh bixa', tugaka Dios nazhon. ¹⁷Se' nzhab bixa':

Nine' no xkix Lo Go Señor Dios,
Me nile' mandad lo rë kwa'n nzho.
Go nak Dios nal,
no Go nak Dios dizde nzhala,
no nak Go Dios par dubta'.
No nal milu' Go, Go gaka más nile' mandad,
mbaino nguzublo Go kile' Go mandad dub yizhyuo.

¹⁸Miyi'xian rë men yizhyuo kun Go,
per mizhin la zhë, zakzi Go bixa',
no le' Go yalgustis kun rë men ngut,
no za' Go kwa'n wen ka' rë men che'n Go,
xa' midi'zh por Go, no xa' ñila widi'zh che'n Go,
mbaino rë xa' nizuxib lo Go,
rë xa' tsak, o rë xa' yent kwa'n tsak.
Per lo'x Go rë xa' nizakzi rë men yizhyuo.

¹⁹Orze' mixa'l yado' che'n Dios kwa'n nzob lo yibë', no le'n yado' ze' unen, nax yin plo nzho ke kwa'n nzobni' rë widi'zh kwa'n mila' Dios di'zh par rë men Israel; no maska nzha' do'zi' ze', mbaino mien widi'zh no nzhach nguzi', no miwin tu xo ro, mbaino ngula tu yiu ke dox kwa'n ro lo yizhyuo.

Tu una' mbaino tu ma ro, lë dragón

12 ¹Orze' nguruxo'b tu señ ro lo yibë': Unen tu una' nak tu vestid nela ngubizh ga', mbaino xan ni' una' nak nela mbéo' ga', ñë'd yek xa' nzob tu koron kwa'n nakxao' kun

tu dusen mbël lo yibë!. ²Nak xin una' re', no nibizhyë una'
lo yalne par gal xin una', dox kizakzi yalne re' una!. ³Orze'
nguruxo'b xtu señ lo yibë!: nguro' tu ma ro lë dragón mbaino
naxne ma, kinu ma gazh yek ma, chi' xkach ma, no kad yek
ma nzob tu koron. ⁴No kun xkol ma migab ma lo yizhyuo, tu
part mbël kwa'n nzhi'b lo yibë!, mia'n xchoptsa part mbël lo
yibë!. No nguzo ma lo una' gal xin re', par gao ma xmë'd una'
dike or gal më'd. ⁵Orze' ngol xin una' tu më'd miyi', no dox
gak më'd tu men nzhak par le' mandad lo rë men yizhyuo,
no nalast laxto' xa' lo'x xa' rë men nikwa'n dil kun lë' xa'; per
lwega' nguiubchi xga'n una' yizhyuo, ña xga'n una' lo yibë!,
plo nile' Dios mandad, ⁶orze' mikë' una' karre le'n yuo bizh,
tu plo mizuxkwa' Dios kwëz una', plo nzho xa' miza' kwa'n
ndao una', dub tu mil nzho chop gayo' nzho chon gal ngubizh.

⁷Orze' nguio tu yér lo yibë'; tu rë ganj che'n Dios xa' lë
Miguel, no kun rë ganj che'n ganj re', ndil bixa' kun ma lë
dragón re!. Lë' ma lë dragón kun rë ganj che'n ma, ngokla ma
ngale' ma gan lo Miguel kun rë ganj che'n, ⁸per nangale't ma
gan, no nangayotra' plo yo ma lo yibë! kun rë ganj che'n ma.
⁹Sa' ngurotin ma lë dragón, ma kwa'n nak mbë'l tiemp, xa' lë
Mizhab no Satanás; no nikide ma rë men yizhyuo, lë' ma no rë
ganj che'n ma nguiubi ma yizhyuo. ¹⁰Orze' mbina tu widi'zh
lo yibë! kwa'n nzhab:

Lë' or mizhin la,
par ko' Dios rë men che'n Me lo rë kwa'n
nazhe'b kwa'n kizak bixa',
mbaino par lu' Me, tugaka Me nile' mandad,
no nu par le' Me nak Krist Me nile' mandad
dub yizhyuo,
porke ngurutin la xa' nikë' kixu' rë wech be lo
Dios, zhëy-yë'le.

¹¹ Por ren che'n Mbëkxi'l che'n Dios,
mile' rë wech be gan lo Mizhab,
mbaino por se'gaka ñila bixa' widi'zh
che'n Dios.

Nangazhebt bixa' ter ngat bixa' por ñila bixa'
widi'zh re',

¹² kuze', ¡bizak laxto' go!, rë go xa' nzho lo yibë!.
Per, ¡zhe'b nalats nzha rë go,

xa' nzhin lo yizhyuo no nu lo nitsdo!',
 porke lë' Mizhab ngula yizhyuo dub xian xa',
 porke nane xa', ka xche'p zakzi xa' go.

¹³Or une ma re', lë' rë ganj che'n Dios ngulubi ma lo yizhyuo, orze' nguro'kë ma tich una' ngop më'd miyi' ze',
¹⁴orze' miza' Dios chop xi'l ro una' ze', nela xi'l mitsi ga', par gak pep una', no zhin una' le'n yuo bish, plo ya'n zit lo ma xu' nazhe'b kwa'n nak nela tu mbë'l ga', no plo nzho xa' za' kwa'n gao una' dub chon li'n garol, ¹⁵orze' nayax nits ngulo' mbë'l ro' ma, nela tu you' ga' mixo mai tich una', par wei'ye una',
¹⁶per ngoknu yuo una', porke ngu' yuo rë nits kwa'n nguro' ro' ma re' nela tu you' ga' tich una', ¹⁷orze' dox miyi'xian ma re' kun lë' una', no ngwatali ma kun rë xa' mia'n, xa' nzë ben che'n una' re', rë xa' nzhon ro' Dios no nilu' bixa' widi'zh che'n Jesukrist lo más rë men.

Chop ma xu' nazhe'b

13 ¹Orze' unen nguro' tu ma ro le'n nitsdo', kwa'n kinu chi' xkach, mbaino gazh yek ma, no kad xkach ma nzob tu koron, no za gazh yek ma nzobni' rë widi'zh dox nayi' par Dios. ²No ma ro kwa'n unen re', nilu' nela tu leopardo, no ni' ma nak nela ni' os ga', mbaino ro' ma nak nela ro' mbe'zh ga'. Orze' mizo ma lë dragón re' ma re' par le' ma mandad. ³Orze' unen, nawe' tu rë yek ma re', haxta nilu' ngut ma; per miake, orze' rë men yizhyuo mia'n xe por kure', no ngwayila bixa' ma, ngwakë bixa' tich ma, ⁴no rë men nguzuxib lo ma lë dragón por mizo ma xtu ma le' mandad re', mbaino nu lo ma nile' mandad re' nguzuxib rë men yizhyuo, nzhab bixa':

—Yent cho más nazhon nela ma re', mbaino yent cho le' gan lo ma.

⁵No mila' Dios, di'zh ma nile' mandad re', rë widi'zh dox ya, mbaino rë widi'zh dox nayi' par Dios, no le' ma mandad dub cho' bichop mbë'o!. ⁶Midi'zh ma rë widi'zh nayi' par Dios, mbaino par yado' che'n Dios, no par rë xa' nzho lo yibë' kun Dios. ⁷No nu mila' Dios ndil ma kun rë men che'n Dios xa' nzho yizhyuo, haxta mile' ma gan lo bixa'; no nu mila' Dios mile' ma mandad lo rë ben men, no lo rë yezh, no lo rë men rë lo di'zhzë, mbaino lo rë lazh men; ⁸no lo ma re', naki'n zuxib rë men yizhyuo; rë xa' gat nzobni't lë lo yech plo nzobni' lë rë

xa' ban kun Dios par dubta', yech che'n Mbëkxi'l che'n Dios,
Me ngut por lë' bixa'; porke ni naga yuxkwa' yizhyuo, lë' lo
yech ze' nzobni' la, lë' rë xa' gak men che'n Dios.

9Rë xa' nzob nzha, gon xa' kure!:

10 Cho rë men nzo la yaga', lë' xa' yaga' ka;
no cho rë xa' nzo la gat kun spad, lë' xa' gat ka
kun spad.

Kuze', rë xa' nak men che'n Dios, naki'n xek bixa', mbaino zo
bixa' wen lo widi'zh che'n Dios kwa'n ñila bixa'.

11Orze' unen xtu ma xu' nazhe'b, nguro' ma le'n yuo; nzob
chop kach yek ma nela che'n mbëkxi'l ga', per nidi'zh ma nela
ma kwa'n lë dragón ze!. **12**No ter lal nile' ma mandad kun ma
nak rey re', per nile' ma mandad che'n ma re', mbaino nile' ma
nizuxib rë men yizhyuo lo ma re', ma miwe' yek per miake.

13No nu nile' ma rë kwa'n chigab walika nazhon, haxta nile'
ma nila ma ki lo yibë', nhabe lo yuo, nine rë mene. **14**Kun rë
kwa'n chigab walika nazhon re', rë kwa'n nile' ma por ma nak
nela rey ze', nikide ma rop re' rë men xa' gat ñilat Dios, haxta
mile' ma, michao' rë men tu winab che'n ma nak rey re', ma
miwe' yek kun spad per miake. **15**No mila' Dios, mile' ma rop
re' nab winab che'n ma galo ze', par di'zh winab ze', mbaino
par le'i mandad gat rë xa' nane zuxib loi; **16**mbaino nu mile'
ma rop re' mandad, kë tu señ ya' rë men lad direch o loxchuzh
men, ter më'd win or men ro, no ter men rrike o men probe,
no ter men gat nadote o men nak mos mido lo xtu men. **17**No
yent cho gak to ni zi' tu kwa'n chi gat nikë señ re' xa'; no señ
re' nak lë ma nile' mandad, o numr che'n lë ma. **18**Re' naki'n
men nzhak no men natsin, wi' xa' cho numr che'n ma kwa'n
nile' mandad ze', porke jwals gap tu men numr re': xo'p gayo'
nzhoo chon gal nzhoo xo'p.

Kant che'n tu gayo' nzhoo cho' bitap mil men

14

1Orze' unen nzo Mbëkxi'l che'n Dios, yek yi' kwa'n lë
Sion, kun tu gayo' nzhoo cho' bitap mil men, loxchuzh
bixa' nzobni' lë Mbëkxi'l che'n Dios, no lë Xuz Mbëkxi'l che'n
Dios. **2**No nu mbina, ngurezh tu kwa'n lo yibë', nzhaxe nela tu
you' ga', o nela or ñen nini' tu nguzil' ga'; no nu ñen rruid ze', nela
or nzhoo'l nayax men arp ga!. **3**Kikë' bixa' tu kant kub dilant plo
nzob Me nile' mandad, no lo dap ma naban ze', mbaino nu lo rë

xa' nak zhi'n; per yent cho gak tse'd kant ze', nab tsa rë xa' nak tu gayo' nzho cho' bitap mil men nhake, rë xa' nguzi' Jesukrist kun ren che'n xid rë men yizhyuo. ⁴Rë xa' re' nak xa' lalta' nangale't kwa'n gat lë' kun rë una', porke kun ni tu una', nanga't bixa' kun lë', no ñakë bixa' tich Mbëkxi'l che'n Dios wanei ploi. Nguzi' Mbëkxi'l che'n Dios rë men re' kun ren che'n Me, no nak bixa' nab tsa par Dios, nela yalgo'n kwa'n gallo laka niza' men lo Dios, mbaino lo Mbëkxi'l che'n Dios. ⁵No ni tu widi'zh mbël nangaro't ro' bixa', kuze' nak bixa' men nambe laxto' lo Dios.

Widi'zh kwa'n milu' chon ganj che'n Dios

⁶Orze' unen, al ya' ñapep tu ganj che'n Dios, xa' nzhanu widi'zh nazhon che'n Dios, par lu' xa'i lo rë men xa' nzho yizhyuo, no lo rë lazhe men, no lo rë xa' nzhudi'zh rë lo di'zhzë, mbaino lo rë yezh; ⁷naye midi'zh ganj ze', nzhab xa':

—¡Bin go ro' Dios, mbaino bidi'zh go tugaka Me nazhon!, porke lë' or ngol la, le' Dios yalgustis lo rë men yizhyuo, kuze' guzuxib go lo Dios Me ngulo yizhyuo, yibë', no nitsdo', mbaino rë nits kwa'n nilen.

⁸Orze' ñë'dkë xtu ganj tich ganj gallo, xa' nzhab se':

—¡Milox la, milox la yezh ro kwa'n lë Babilonia!, porke yezh re' mike'd rë kwa'n nakap che'ne lo más rë yezh kwa'n nzhin lo yizhyuo; lë' kwa'n nakap che'n yezh Babilonia nak nela vin ga' kwa'n milizuzh más rë yezh ze'!

⁹Orze' nzhakë ganj mion, se' nzhab xa' naye:

—Cho men zuxib lo ma nile' mandad re', o lo winab che'n ma, no chi lë' xa' ziyël, kë señ che'n ma loxchuzh xa', o ya' xa', ¹⁰orze' dox yi' Dios kun xa' re' no dox zakzi Me xa'; gat lë't ka wë' zakzi Dios xa'; lë' Me zakzi xa' kun bël no asufr kwa'n ñol, dilant lo rë ganj no lo Mbëkxi'l che'n Dios. ¹¹Par dubta' niro' zhen che'n bël kwa'n zakzi rë men re'; nayot xax bixa'; zhëy-yë'le zakzi rë xa' nguzuxib lo ma nile' mandad ze' no lo winab che'n ma, mbaino rë xa' nguziyël nkë señ che'n lë ma loxchuzh xa' mbaino ya' xa!. ¹²Kuze' naki'n xek rë xa' nak men che'n Dios no nile' bixa' rë kwa'n nzhakla Me, mbaino se'gaka ñila bixa' widi'zh che'n Jesukrist.

¹³Orze' mbina dizde lo yibë', nguro' tu widi'zh kwa'n ne lon:

—Bizobni' kure': “Dizde nal par dilant, wen nzha rë xa' nzhat por nak bixa' men che'n Jesukrist.”

Orze' nzhab Sprit che'n Dios:

—Sa' gake, par xax bixa' lo rë kwa'n nded bixa', porke lë' Dioz nane ka xmod miban bixa'!

Yalgo'n che'n yizhyuo

¹⁴Orze' unen tu xkao bëo laka, no lo xkao ze' nzob tu Me nilu' nela Xga'n Dios, Me nak ska tu men yizhyuo; yek Me nzob tu koron gor no nzen Me tu ganch kwa'n nzho lo, ¹⁵orze' nguro' tu ganj le'n yado' che'n Dios kwa'n nzob lo yibë', naye nguruzhië ganj re' lo Me nzob lo xkao ze':

—Gulo ganch che'nal yizhyuo nes bikan yalgo'n, porke lë'i une la.

¹⁶Orze', Me nzob lo xkao ze', mite'd Me ganch che'n Me lo yizhyuo, no mikán Me yalgo'n che'n yizhyuo, ¹⁷no nguro' xtu ganj le'n yado' che'n Dios Me nzob lo yibë', no nu xa' nzen tu ganch kwa'n nzho lo, ¹⁸mbaino plo nzob biko' che'n Dios, nguro' xtu ganj xa' nile' mandad lo bël che'n biko', naye midi'zh ganj re' lo ganj mirop xa' nu ska kinu tu ganch kwa'n nzho lo, se' nzhab ganj:

—Gulo ganch che'nal no bicho' rë rrocim gub kwa'n nzho yizhyuo, porke ngol la or ro'ge, lë'i une la.

¹⁹Orze' mite'd ganj rop ze' ganch che'n xa' lo yizhyuo, micho' xa' rë gub ze', no ngulo xa'i le'n tu kwa'ro, par mizi'y; kure' nak nela tu señ lë' Dios niyi'xian kun rë men yizhyuo.

²⁰Orze' mizi' rë gub ze' al ro' yezh Jerusalén, no nguro' ren le'n plo mizi'y ze', nkiya ren nela nzë'b ya ro' tu kabai ga', mbaino al naka'n mizhine, pas nela chon gayo' kilómetro.

Rë ganj che'n Dios xa' nzadnu za gash yalzi kwa'n lult

15 ¹Orze' unen xtu señ ro lo yibë' kwa'n mile' mia'n xe da tuli; unen nzo gash ganj che'n Dios kun za gash yalzi kwa'n lult; rë kure' lult rë xian che'n Dios kun rë men yizhyuo, xa' gat nhont ro' Dios. ²No nu unen tu kwa'n nela nitsdo', bidr ga' ñani, noche kun bël, no rë xa' nanet ngazuxib lo ma nile' mandad ze', ni lo winab che'n ma, mbaino ni nangaziyél bixa' ngaké numr che'n lë ma ta' bixa'; rë men re' nzo ro' nitsdo', kad bixa' kinu tu harp kwa'n miza' Dios nka' bixa'. ³Kikë' bixa' kant che'n Muisés, xa' mile' rë kwa'n nzhab Dios, no kant che'n Mbékxi'l che'n Dios; se' nzhab kant:

Dox nazhon mbaino dox kwa'ro rë zhi'n nile' Go,
o Señor Dios, Me nile' mandad lo rë lo men.

Dox nali rë kwa'n nile' Go,
no wali ka rë kwa'n nidi'zh Go,
Go nak rey lo rë men yizhyuo.

⁴ ¿Cho gat nizhebt lo Go, o Señor?

No, ¿cho gat nidi'zh, tugaka Go nazhon?
Rë men yizhyuo zubi lo Go par zuxib bixa' lo Go,
porke rë men une la,
or nigobe' Go kwent che'n men,
nali laka nile' Go.

⁵ Dispwés di kure', unen mixa'l yado' dox nazhon che'n
Dios kwa'n nzob lo yibë', plo kinu Dios ke tab plo nzobni' rë
widi'zh che'n ley. ⁶ No le'n yado' ze', nguro' gazh ganj che'n
Dios, xa' kinu gazh yalzi par yizhyuo. Nak bixa' lar lino
nambe no ñazbèle, mbaino laz kad bixa' nazi' tu sinch gor. ⁷ Di
lo dap ma naban ze', tu ma miza' tu ga' kop or, ka' za gazh
ganj, kop kwa'n zhë di yalgustis che'n Dios Me kinu yalnaban
par dubta!. ⁸ No le'n yado' ngwazhë di zhen kwa'n nzë plo dox
nayi' nizini yalnazon ro che'n Dios, no yent cho gak yo le'n
yado' ze', haxta lox za, za gazh yalzi kwa'n kinu rë ganj ze!.

Za gazh kop kwa'n zhë di yalgustis che'n Dios

16 ¹Orze' dizde le'n yado', mbina tu widi'zh naye nzhab
lo za gazh ganj xa' nzhin ze':

—Wa go, waxo go za gazh kop kwa'n nzho yalgustis che'n
Dios lo yizhyuo.

²No ngwaxo ganj gallo kop che'n lo yizhyuo, mbaino lä'
rë xa' nkë señ che'n ma nile' mandad ze', no rë xa' nizuxib
lo winab che'n ma ze', dub bixa' nguluxo'b tu ben ye'zh dox
nakap no dox nei.

³Orze' ngwaxo ganj mirop kop che'n le'n nitsdo', no ngok
nitsdo' ren, nela ren che'n tu men ngut ga', no ngut rë ma
kwa'n nzho le'n nitsdo'.

⁴Orze' ngwaxo ganj mion kop che'n le'n rë you' mbaino rë
plo nilen nits, no rëi ngok ren. ⁵Orze' mbina se' midi'zh ganj
xa' nile' mandad rë nits:

—Dox nali kwa'n nile'l, por sa' nile'l yalgustis, O Señor;
Me nzho nal, Me nzho dizde gallo laka, mbaino Me yo par

dubta', tugaka Me nazhon, ⁶porke rë men re' nak rë xa' mixo ren che'n rë men che'n Go, rë xa' midi'zh por Go; kuze', miza' Go ren ngu' bixa' por ñal bixa'i.

⁷Orze' mbina, xtu xa' se' midi'zh dizde lo biko':

—Walikai, O Señor Dios, Me nile' mandad rë kwa'n nzho; dox nali nile' Go rë yalgustis che'n Go, mbaino dox ñale.

⁸Orze' ngwaxo ganj dap kop che'n lo ngubizh, no mila' Dios zë'ke rë men kun bël. ⁹No rë men yizhyuo, nazhe'b miëk bixa', no ter sa' nguzak bixa', per nangala't bixa' rë kwa'n nak bixa' lo Dios, no ni nangadi'zh bixa' nazhon Dios, lë'la más nayi' midi'zh bixa' lo Dios, Me nile' mandad lo rë yalzi re'!

¹⁰Orze' ngwaxo ganj gai', kop che'n plo nizob ma nile' mandad ze', orze' dub plo nile' ma mandad mikao, no rë men maska nitao' bixa' luzh bixa' por dox yalne kine bixa'. ¹¹Ni por yalne kwa'n kizak bixa' mbaino ni por rë ye'zh kwa'n nzhi'b bixa', maxa bixa' ngala' rë kwa'n gat lë' nak bixa', lë'la más nayi' midi'zh bixa' lo Dios Me nzho lo yibë'.

¹²Orze' ngwaxo ganj xo'p kop che'n ro' you' ro kwa'n lë Eufrates, no mibizh nits you' ze' par mixa'l tu nez plo ded rë rey xa' nzë plo nilen ngubizh, ¹³orze' unen, nguro' chon mbi mal; tube ro' ma lë dragón ze', xtube ro' ma nile' mandad ze', no xtube ro' men xa' chigab walika nidi'zh por Dios; nela mbeezh ga' nak rë mbi mal ze!. ¹⁴Rë mbi mal re' nak rë kwa'n nile' rë señ ro kwa'n chigab walika nazhon, no kwa'n nile', nigan rë rey yizhyuo, par tutsa kwin rë men yizhyuo, no dil bixa' kun Dios, zhë nazhe'b kwa'n le' Dios yalgustis kun lë' bixa', Dios Me nile' mandad lo rë kwa'n nzho. ¹⁵“¡Bikina go go!, porke na yal nela tu wa'n ga!. Wen nzha xa' nazent mika'l, kimbëz la xa' or yala, mbaino nak xa' xab xa' par natula xa', kizë xa' kache' xa' lo rë men.” ¹⁶Orze' plo lë Armagedón, kun widi'zh hebreo, ze' mikan rë mbi mal ze', rë rey yizhyuo.

¹⁷Orze' ngwaxo ganj gash kop che'n lo mbi, no dizde le'n yado' plo nzob Me nile' mandad, nguro' tu widi'zh naye, nzhab:

—Lë'i milox la!

¹⁸Orze' ngoch nguzi', no nzha' do' zi', no naye nibezh kwa'n, no nazhe'b tu xo miwin yizhyuo, tu kwa'n lalta' nagat win dizde nguzublo nzhin men yizhyuo. ¹⁹No chon lë' ngok yezh ro ze', no nu mibil rë yezh kwa'n nzho yizhyuo, orze'

mitsila Dios yezh ro kwa'n lë Babilonia, dox mizakzi Dios rë men yezh ze' par milo'x Dios ngulo' Dios xian kun rë men ze!. ²⁰Lë' xo mile' mitlo rë yuo kwa'n nzhin sao' nitsdo', no rë yi' kwa'n nzob lo yizhyuo, ²¹no dox nazhe'b ngula rë yiu ke lo yibë'; pas naga'i cho' kil kade. Mbaino ngobe yek men, orze' más nayi' midi'zh bixa' lo Dios por rë yiu ke nazhe'b ze', por dox kwa'n mile'i kun rë men yizhyuo.

**Yalgustis kwa'n le' Dios kun tu una'
le'n kai (kwa' gal) no kun ma naxne**

17 ¹Tu rë gazh ganj, rë xa' kinu kop ze', nguzubi lon mbaino ne xa':

—Dë' par lun lol, yalzi kwa'n zak una' le'n kai (kwa' gal) re', xa' dox nzho'b xti'zh, no nzob xa' lo nayax nits. ²Rë rey yizhyuo, por una' re', mile' bixa' kwa'n nayi' lo Dios, no más rë men yizhyuo minu bixa' por kwa'n mike'd una' bixa'.

³Orze' mbi'y ganj da le'n yuo bizoph, ze' milu' Sprit che'n Dios lon tu una' nzob tich tu ma ro naxne, no ngoz ta' ma di rë widi'zh dox nayi' par Dios; kinu ma gazh yek ma, mbaino chi' xkach ma. ⁴Lë' una' re' nak tu lar chop kulor: morad no naxne; no nabe una' kun or, kun rë ke chul, no kun perla kwa'n dox tsak; mbaino nzen una' tu kop or kwa'n zhë di vin; vin re' nak tu señ che'n rë kwa'n dox nikap laxto' Dios, mbaino che'n rë kwa'n nakap nile' una' kun rë men yizhyuo. ⁵No loxchuzh una' nzobni' tu widi'zh naga'ch kwa'n yent cho nane, se' nzhab widi'zh ze!: “Yezh Babilonia kwa'n nzho'b xti'zh nak xna' rë una' le'n kai (kwa' gal), no xna' rë kwa'n nile' rë men yizhyuo, kwa'n nikap laxto' Dios nine Me.” ⁶No unen kiyo una' tu kwa'n nak nela vin ga', milizuzhe una'; kwa'n kiyo una' re' nak ren che'n rë men che'n Dios, xa' ngut por nak bixa' men che'n Jesukrist; mbaino por midi'zh bixa' widi'zh che'n Jesukrist. Or unen kure', xe mia'n da tuli, ⁷orze', ne ganj ze' lon:

—¿Chon xe mia'nal? Na gani lol xmod nak kwent che'n una' ba', no che'n ma ro kwa'n kinu gazh yek ba', mbaino chi' xkach ma kwa'n nzob una' ba'. ⁸Ma ro kwa'n unel ba', nak tu ma kwa'n nguiio dizde nzhala. Yentra' ma nal re', per lë' ma ro', ro' zo che'n gabil antis di yitlo ma par dubta'. No rë xa' nzho lo yizhyuo, xa' gat nzobni't lë lo Yech che'n Dios plo

nzobni' lë rë xa' ban par dubta' kun Dios, Yech kwa'n ngokxao' or naga yo yizhyuo; lë' bixa' ya'n xe tuli or ne bixa' ma nzho dizde nzhala; yentra' ma nal re' per lë' ma ruxo'b xtu wëlt.
9 Widi'zh re' nak par rë men nzhak: Dub gagh yek ma ze', nak gagh yi' kwa'n nzob una' lo, **10** no gagh rey: Gai' bixa' nded la, xtu xa' kile' mandad nal, no xtu xa' stubi nagat yi'd, per or yi'd xa', che'ptsaa gak xa' rey. **11** Orze' lë' ma nazhe'b kwa'ro ze' kwa'n nzho dizde nzhala, per nal yentra' ma, no ma re' nak rey xon; nu ma nzho xid za gagh rey ze', per dispwes, dubta' yitlo ma. **12** No za chi' kach kwa'n unel ze', nak chi' rey xa' laore le' mandad, per che'ptsaa le' bixa' mandad tutsa kun ma nazhe'b kwa'ro ze'. **13** Tutsa xigab le' za chi' rey ze', no zo bixa' ma xu' nazhe'b ze' par tugaka ma le' mandad. **14** No lë' bixa' dil kun Mbëkxi'l che'n Dios, per lë' Mbëkxi'l le' gan lo bixa', porke tugaka Mbëkxi'l re' nile' mandad lo rë xa' tsak, mbaino lo rë rey xa' nzho yizhyuo; no rë xa' nzhakë tich Mbëkxi'l nak rë xa' ngurezh Dios, mbaino rë xa' ngule Dios, no xa' nzhon ro' Dios

15 No nu ne ganj lon:

—Lo rë nits plo unel, nzob una' le'n kai (kwa' gal), nak rë lo yezh, no rë lo ben men, mbaino rë lo lazh men, no rë lo men nidi'zh rë lo di'zhzë. **16** No za chi' kach no ma xu' nazhe'b kwa'n unel ze', lë' bixa' yi' ne una' le'n kai (kwa' gal) ze', no la' nzë'b bixa' una' kache' una'; gao bixa' bë'l che'n una', orze' ko bixa' una' le'n bël, **17** porke Dios ka mila' nguiio xigab ze' yek bixa', par zo ma nazhe'b kwa'ro ze', le' ma mandad, haxta lox gak rë widi'zh kwa'n mila' Dios di'zh. **18** Una' kwa'n unel ba', nak yezh kwa'n dox nzho'b xti'zh, nile' mandad lo rë rey xa' nzho yizhyuo.

Dios lo'x yezh kwa'n dox nakbe' kwa'n lë Babilonia

18 **1** Or milox unen una' nzob tich ma ro naxne ze', unen xtu ganj ngula dizde lo yibë', haxta dub yizhyuo ngwani por biani che'n ganj re', no dox nile' ganj re' mandad.
2 Naye nguruzhië ganj re', nzhab ganj:

¡Milox la yezh ro Babilonia, lë'i milox la!
 Mizhin ngoke lizh rë lo mbi kwa'n nile' gat
 nambet men.
 Mbaino lizh rë lo mbi mal;

no le'ne, dox miar yo che'n rë lo miyin gat
nambet,

no che'n rë lo miyin kwa'n nayi' gao men.

³ Minu rë men xa' nzë kwansa plo,
por mitse'd bixa' kwa'n nak una' re',
mbaino por kwa'n mike'd una' re' rë men,
rë rey ngwachibyek lo kwa'n gat lë',
no rë xa' nile' xbi'.

Ngok rrik bixa' por nguzi' una' le'n kai (kwa'

gal) re' rë kwa'n ngokla una',

par mile' una' dike kwa'n ngokla kwerp che'n
una'.

⁴ Orze' mbina xtu widi'zh kwa'n nzë lo yibë':

Guro' go yezh ba', rë go xa' nak men da,
par nazë'bixki go por rë kwa'n nak rë xa'
nzho ba',

no par nagal go, rë yalzi nazhe'b kwa'n
zak bixa'.

⁵ Rë kwa'n gat lë' kile' bixa' dox nzhayare,
nila' zhine haxta lo yibë',
kuze', naya'lt laxto' Dios rë kwa'n nak bixa'.

⁶ Bile' go kun lë' una' nela xmod mile' una' kun
rë men che'n Dios.

Bile' go haxta chop wëlt kix una' rë kwa'n gat
lë' mile' una'.

Biza' go kwa'n go una',
chop tant más nayi' lo kwa'n miza' una', go
xtu men.

⁷ Nela xmod mile' una' le'n kai (kwa' gal) ba'
haxta plo ngokla kwerp che'n xa',
mile' xa' kwa'n yizhyuo re'.

Se'ska bizakzi go xa' haxta plo nagakra'i.

No por mis lë' xa', midi'zh dox tsak xa',
no mizi xa' marian.

Mile' xa' xigab, le'n laxto' xa':

“Na, nzo'b nela tu rey ga',

nayot gak da tu una' ngut xmiyi',
mbaino nayot zakzi da.”

⁸ Kuze', tutsa ngubizh zhin rë yalzi lo una':

zhin yalgut,
no yalnawin,
mbaino yalnila'n.
No haxta lo ki lo'x Dios una',
porke tugaka Dios nazhon,
Dios Me kobe' (wi!) xmod gak kun lë' una'.

⁹No rë rey yizhyuo mia'n bixa' gat lë' lo Dios por una' re',
lë' bixa' go'n, mbaino win laxto' bixa' or ne bixa', zhen kwa'n
zë'k Dios una'. ¹⁰Zit ya'n nzo bixa' por zhe'b, por yalne kwa'n
kine una', orze' naye gab bixa':

¡Tatu nalats kizakal!, lu nak yezh ro Babilonia,
yezh kwa'n más tsak;
porke nayen laka, ¡di!, mizhin yalzi lol.

¹¹No rë xa' nile' xbi' yizhyuo re', lë' bixa' go'n, mbaino
win laxto' bixa' por lë'i, porke yentra' plo to bixa': ¹²kwa'n
or, kwa'n plat, kun rë ke dox chul, kun rë perla, no rë lar
kwa'n lë lino fino, no kun rë lar sed, no rë kwa'n kulor morad
naxne, no nu rë ya nix nixla, kun rë kwa'n nzhakxao' kun
marfil, mbaino rë yi'b kwa'n brons, kun más rë yi'b, no kun
mármol; ¹³no nu kanel kun más rë lo kwa'n nile' nix nidoa'
kwa'n nzhaao men; no ya'l mbaino mirra, no kun más rë nits
nax kwa'n nix nixla; no kun vin, kun aseit, no harin wen kun
triu; no nu rë ma kwa'n nzhuwei' kwa'n, kun rë mbékxi'l no rë
kabai kun dub karret ma; no nu haxta rë men mido nela tu ma
ga!. ¹⁴Orze' gab rë men lo yezh re':

¡Nayotra' galap rë xlë kwa'n dox ño laxto'l,
rë kwa'n nix nzhaowal,
haxta micha'l.

Mbaino rë kwa'n kinul, maska ña'zbël;
no ni nayora' gapple xtu wëlt!

¹⁵No rë xa' mito rë kure', por yezh re' ngok rrík bixa'; per
haxta zit ya'n nzo bixa' di zhe'b por yalzi kwa'n zak yezh re',
no por lë'i go'n bixa' di yalnawin, ¹⁶orze' se' gab bixa':

¡Ay, ay; dox nalats kizak yezh ro ba'!
Lë'i nak nela tu una' nabe ga',
xa' nak lar tsak dox, lar lino kulor morad naxne,
mbaino dub xa' naya' or no kun rë ke dox tsak,
mbaino kun rë perla.

¹⁷ ¡Mbaino tu rratsa milox rë yalrrik kwa'n kinu una'!

Rë xa' nile' mandad rë bark, kun rë xa' nitsë' bark, no más rë xa' nikë zhi'n le'n nitsdo', mbaino kun rë xa' nzho le'n bark; haxta zit ya'n nzo bixa'; ¹⁸ or ne bixa' zhen kwa'n zobyol yezh ze', orze' se' kuzhië bixa', gab bixa': "Yentra' cho xtu yezh ñët nela kure!" ¹⁹ No chob bixa' yuo yek bixa', no go'n bixa' por yalnawin, no se' kuzhië bixa':

¡Ay, ay! ¡Dox nalats mia'n yezh ro ba'!,
porke por yezh ro ba', ngok rrik rë xa' kinu bark
le'n nitsdo',
mbaino, ¡tu rratsa miloxe!

²⁰ Per yibë', bizak laxto' go por kwa'n nguzak
yezh ba':

no rë go xa' nzho lo yibë', bizak laxto' go.
No nu rë go xa' nak men che'n Dios,
no rë go xa' nak apost che'n Dios,
mbaino rë go xa' midi'zh por Dios gallo laka,
porke yalgustis kwa'n mile' Dios yezh ba';
por go mile' Diose, por mile'i nguzakzi go.

²¹ Orze' tu ganj xa' más nile' mandad, ngulits tu ke kwa'n
nak nela tu ke ro kwa'n nikë men zhi'n par ño triu, no ngulubi
ganje le'n nitsdo'!

Mbaino nzhab ganj:

Sa' yubil, yezh ro Babilonia par al yët,
mbaino nayotra' ne menal.

²² No le'n rë kai che'nal, Babilonia,

nayotra' gon men go'l harp,
o kë' men kant,
o kwe'zh men bizhi, o trompet.

Nayotra' xa' nzhak nikë wanei cho zhi'n,
no ni nayora' men gon rruid le'n rë kai che'nal
kwa'n nikë men zhi'n lol kun ke ro par
ñó triu.

²³ No nayotra' ne men ni xtu ki lol,

mbaino ni nayora' gon men, chi xa' nzhak
jwandang che'n, kun una' xa' gak tsa' xa',
porke rë men che'nal xa' mile' xbi' lol,
ngok rë xa' más tsak dub lo yizhyuo.
No kun yalbruj che'nal, mikidel rë men,
xa' nzë kwantsa rë lazh men,

²⁴ porke le'n rë kai che'nal, michizhël di ren che'n
rë xa' midi'zh por Dios,
no ren che'n más rë xa' nak men che'n Dios,
no haxta ren che'n más rë men yizhyuo xa'
mile' men ngut.

19 ¹Or milox midi'zh ganj re' rë kure', mbina dizde lo
yibë', kidi'zh tu bëd men, nzhab bixa':
¡Bidi'zh go tugaka Dios nazhon!
No nab tsa Dios nak Me niza' yalnaban kwa'n
nayot lox ka' men,
mbaino lo nab tsa Dios ñal zuxib men.
No nab tsa Me nile' mandad lo rë kwa'n nzho,
² porke nab tsa Dios nile' kwa'n lë'ska lë' no
kwa'n ñal,
or nigobe' Me xmod gak kun kad men,
porke nalse, lë' Me ngulube' la xmod gak kun
una' le'n kai (kwa' gal) ba',
una' kwa'n mile' minu rë men yizhyuo por
mitse'd una' bixa' kwa'n nak una'.
Nal mile' Dios, ndix una' rë ren che'n rë men
che'n Dios, kwa'n mixo una'.

³Orze' xtu wëlt, midi'zh rë xa' ze':
¡Bidi'zh go tugaka Dios nazhon!,
porke par dubta', ñatso zhen kwa'n ñol una' ba'.

⁴Orze', za gal bitap rë xa' nak zhi'n lo Dios, kudap rë ma
ze', nguzuxib bixa' lo Dios plo nzob Me, nile' Me mandad, no
nzhab bixa':

¡Sa' gake! ¡Bidi'zh go tugaka Dios nazhon!

⁵Orze' dizde plo nzob Dios, nile' Me mandad, mbina tu
widi'zh kwa'n nzhab:
¡Bidi'zh go nab tsa Dios che'n be nazhon;
rë go xa' nak zhi'n nazhon che'n Dios,
no rë go xa' nzhon ro' Dios,
dizde rë xa' natsakt, haxta rë xa' tsak!

Jwandang che'n Mbëkxi'l che'n Dios

⁶No mbina tu rruid, nela or kidi'zh nayax dox men, o nela
or nzhab tu you' ga', o nela or nini' tu nguzi' ga'; se' mbina
nzhab rë rruid ze':

¡Bidi'zh go, tugaka Dios nazhon!,
porke lë'gaka Dios che'n be, Me nile' mandad lo
rë kwa'n nzho,
nal, lë' Me kile' la mandad.

⁷ ¡Nal, zak laxto' be, haxta plo nagaktra'i,
mbaino di'zh be nab tsa Dios nazhon!,
porke ngol la zhë gak jwandang che'n Me lë
Mbëkxi'l che'n Dios.

Lë' Una' nzo xti'zh kun lë' Me, kimbëz la.

⁸ No nguziyël Dios,
gak Una' nzo xti'zh ze', lar kwa'n lë lino fino,
kwa'n nambe, mbaino ña'zbël.

Lar re' nak rë kwa'n ngokla Dios, mile' rë men
che'n Dios.

⁹ Orze' ne ganj lon:

—Se' bizobni': “Wen nzha rë xa' ngurezh Dios, par yatao lo
jwandang che'n Mbëkxi'l che'n Dios.”

No ne ganj:

—Kure' nak kwa'n ne Dios, lë'i walika.

¹⁰ Orze' nguzuxiba lo ganj re' par dizha nazhon xa', per tuli
ne xa' lon:

—¡Nale'tal sa'!, porke na nak nela lu ka; tu xa' nile'
mandad che'n Dios, nela más rë wechal, xa' nidi'zh widi'zh
che'n Jesús lo men. Nabtsa lo Dios guzuxib; porke rë men
xa' nidi'zh widi'zh che'n Jesukrist lo men, rë xa' re' walika
nidi'zh por Dios.

Me nzob tich kabai naguzh

¹¹ Orze' unen, mixa'l lo yibë', no nguruxo'b tu kabai
naguzh, mbaino Me nzob tich ma lë: “Me nile' lë'ska lë' rë
kwa'n nhakla Dios”, porke nigobe' Me kwent che'n men nela
xmod ñalkai, mbaino lë'tsa lë' kwa'n nile' Me or nidil Me kun
rë xa' niyi' nine Dios. ¹² No zalo Me nilu' nela bël ga', nayax
koron nzob yek Me, no loxchuzh Me nzobni' lë Me kwa'n
nab tsa lë' Me nane, ¹³ no nak Me tu lar naya' ren, no lë Me:
“Widi'zh che'n Dios.” ¹⁴ No tich Me nhakë rë sondad yibë', xa'
nak lar lino bëo laka no nambei, no pura kabai naguzh nzob
bixa!. ¹⁵ Mbaino, Me lë Widi'zh che'n Dios, ro' Me niro' tu spad
kwa'n dox naho lo rop lad; kun lë'i, cho' Me kwantsa rë laz

men; mbaino bar yi'b kwa'n nzen Me, le' Me yalgustis kun rë xa' nayi'lazh lo Dios, par ta'ch Me yek rë men nela or nida'ch rë gub par nizi'y no nhake vin, por tanta niyi' Dios por rë kwa'n nile' bixa', Dios Me nile' mandad lo rë kwa'n nzho.
16 Mbaino widi'zh re' nzobni' lo xab Me no ta' kor Me: "Me nile' mandad lo rë rey mbaino lo rë xa' tsak."

17 No nu unen tu ganj xa' nzo lo ngubizh, no naye nzhab ganj re' lo rë miyin kwa'n ñapep lo yibë':

—Dë' go par guzhin go re', nes gao xche' go haxta plo ne go, kwa'n kinu Dios par go; **18** rë bë'l che'n rë rey, no bë'l che'n rë xa' más nile' mandad, mbaino bë'l che'n rë men dox naye, no rë che'n kabai kun rë che'n rë xa' nzob tich ma, mbaino che'n más rë men, ter rë xa' yent cho nile' mandad lo o che'n rë xa' mido nela tu ma ga', mbaino che'n rë men tsak no che'n rë men natsakt.

19 Orze' unen, lë' ma nile' mandad ze', kun rë rey yizhyuo, no rë sondad che'n bixa'; tutsa nzhin bixa' par dil bixa' kun Me nzob tich kabai naguzh re', no kun rë sondad che'n Me.
20 Per ngwaga' ma nile' mandad ze' tutsa kun ma nidi'zh por lë' ma, ma nile' nayax señ kwa'n chigab nazhon, par nikide ma rë men nkë señ che'n ma ta', no rë xa' nguzuxib lo winab che'n ma. Ma mile' mandad re' kun ma nidi'zh por lë' ma, dub nabán bima ña bima le'n bël kwa'n ñol kun asufr. **21** No más rë men yizhyuo xa' mia'n, ngut kun spad kwa'n niro' ro' Me nzob tich kabai naguzh ze', no rë ma kwa'n nipec lo yibë', ndao bë'l che'n rë xa' re', haxta plo une bima.

Tu mil li'n

20 **1**No nu unen, tu ganj ngula lo yibë', no kinu xa' liab kwa'n nixa'l ro' gabil, no nazhe'b tu kaden nzen ganj, **2**orze' nguzen ganj re' ma lë dragón ze', ma lë ska mbë'l tiemp ze', ma nak yub Mizhab no Satanás; mbaino milibdo' ganj re' Mizhab kun kaden tu mil li'n, **3**no ngulubi ganj ma nazhe'b kwa'ro re' ro' zo che'n gabil, par miao'yo' Mizhab, mbaino mitsao' ganj re' ro' pwert gabil, par nakide ra' Mizhab rë men yizhyuo, haxta za tu mil li'n. Orze', lë' Mizhab rutin al tich che'ptsia.

4Orze' unen plo nizob rë xa' tsak, xa' nile' mandad par kobe' bixa' (wi' bixa') kwent che'n rë men, no unen rë alm

che'n rë xa' miro'g yek, por ñila bixa' widi'zh che'n Jesukrist, no nu por milu' bixa' widi'zh che'n Dios. Nangazuxibt rë men re' lo ma kwa'n mile' mandad ze', no ni lo winab che'n ma, mbaino ni nagaziyél bixa', ngaké señ che'n ma loxchuzh bixa' o ya' bixa'. Unen, nguruban bixa', no tutsa mile' bixa' mandad kun Jesukrist, dub tu mil li'n. ⁵Per más rë men yizhyuo, xa' ngut, nangarubant bixa' or mile' Dios nguruban rë men re'; haxta ded tu mil li'n, lë' bixa' ruban. ⁶Wen nzha rë men xa' ruban galo laka no nambe laxto' bixa', porke yent kwan gak le' kun lë' bixa' kwa'n nile' nzhat men xtu wëlt, per lë' bixa' gak ngulëi' che'n Dios no ngulëi' che'n Jesukrist, no tutsa le' bixa' mandad kun Jesukrist, dub tu mil li'n.

⁷No or ded tu mil li'n ze', lë' Dios ko' Mizhab al tich, ⁸no lë' Mizhab kide ra' rë men xa' nzë rë plo lo yizhyuo; rë men re' nak nela xmod ngok Gog xa' nzë lazh men kwa'n lë Magog, rë xa' ngok xa' ndil Dios kun lë', kan Mizhab rë men re' par gak sondad che'n xa' lo yér. Yent cho gak lab bixa', nayax bixa' nela rë yux kwa'n nzhin ro' nitsdo' ga!. ⁹No mire'ch bixa' dub lazh men Israel, no mile' bixa' kurral plo nzhin rë men che'n Dios, yezh kwa'n nazhi' Dios. Orze' mila Dios bël lo yibë' par milo'xe rë men re!. ¹⁰No lë' Mizhab xa' mikide rë men re', yubi le'n bël kwa'n ñol no noch kun asufr, plo nguiubi la ma kwa'n mile' mandad ze' kun ma midi'zh por lë' ma; no zhëy-yë'le zakzi bixa' ze' par dubta!.

**Lo yaxil ro kwa'n maska ñaz bël,
ze' kobe' Me (wi' Me) lë Mbëkxi'l che'n Dios**

¹¹Orze' unen tu yaxil ro kwa'n maska ña'z bël, no nzob tu Me loi; dox nazhon nilu' Me haxta mitlo yizhyuo no yibë' lo Me, tuli miloxe. ¹²No lo Me re' unen, nzhin rë xa' nguruban xa' ngut nzhala, rë xa' tsak no rë xa' natsakt. Orze' mixa'l lo rë libr no nu lo xtu libr plo nzobni' lë rë xa' kinu yalnaban par dubta!. Orze' Me nzob lo yaxil ro ze' ngulube' Me, xmod gak por kwa'n mile' kad bixa', nela xmod nzobni' ka lo rë libr ze!. ¹³Rë plo lo yizhyuo nguro' men ngut: miza' nitsdo' rë men ngut le'ne, se'ska mile' xa' lë La Mwert no gabil, miza' bixa' rë men ngut kinu bixa', orze' por kwa'n mile' tuga' rë xa' ngut re', ngulube' Me nzob lo yaxil ze!. ¹⁴Orze' lë' gabil kun xa' lë La Mwert, nu bixa' nguiubi le'n bël; kure' nak gat men

wëlt rop. ¹⁵No le'n bël ze' ña rë xa' gat nzobni't lë lo libr plo nzobni' lë rë men kinu yalnaban par dubta'!

Yibë' kub no yizhyuo kub

21 ¹Orze' unen tu yibë' kub no tu yizhyuo kub, porke yibë' galo no yizhyuo galo, lë'i milox, no ni nitsdo' yentra'. ²Na Juan, unen yezh nazhon Jerusalén kwa'n kub, ngulaliy dizde lo yibë' plo nzho Dios; nabei nela tu una' nzo xti'zh ga' par yo jwandang che'n kun miyi' xa' gak tsa' xa'. ³Orze' mbina nguro' tu widi'zh dizde lo yibë', plo nzob Me nile' mandad, se' ne widi'zh ze' lon:

—Re' nak plo nzho Dios kun rë men; tutsa nzho Dios kun lë' bixa', mbaino nak bixa' men che'n Dios, no Yub Dios nzo kun lë' bixa', par gak Me Dios che'n bixa!. ⁴Lë' Dios le', nago'ntra' bixa', no ni nayora' gat bixa'; mbaino ni nawin ra' laxto' bixa', no ni nane ra' bixa' yalne, porke rë kwa'n nguiro galo, lë'i milox la.

⁵Orze' ne Me nzob lo yaxil ro, Me nile' mandad ze':

—Lë' Da le kub rë kwa'n nzho.

No nu ne Me:

—Bizobni' rë widi'zh re' lo yech, porke lë'i walika, no dox ñal yayila mene.

⁶Mbaino ne Me:

—Rë kure' mile la: Na nak nela letr A no letr Z; nela tu kwa'n galo laka, mbaino tu kwa'n lult. No rë xa' nizei' laxto', Na za nits naban go xa', no ka zane go bixa!. ⁷No rë xa' se'gaka yila Da dub nizak bixa' tu kwa'n, rë men re' zan rë kure' gal; no Na gak Dios che'n bixa', no lë' bixa' gak men da. ⁸Per rë xa' nanet yila Da por nizheb xa' zakzi xa' por Da, o xa' mila' gat ñilatra' xa' Da, o xa' nile' kwa'n nikap laxto' Dios, o xa' nzhut men, o xa' niban kun cho la men, o xa' nzhak yalbruj, o xa' nizuxib lo rë winab, mbaino rë xa' nikide men; rë xa' nak se' bi le'n bël kwa'n noch kun asufr; kure' nak gat men wëlt rop.

Yezh Jerusalén nazhon kwa'n kub

⁹Orze' mbi'd tu ganj lon, xa' nzho xid za gash ganj xa' kinu za gash kop kwa'n zhë di za gash yalzi che'n Dios kwa'n lult, se' ne ganj re' lon:

—Dë' re', par lun lol una' nzo xti'zh xa' gak tsa' Mbëkxi'l che'n Dios.

¹⁰Orze' mbi'y ganj re' da tu yi' ro, no unen por Sprit che'n Dios, yezh nazhon Jerusalén kwa'n kub, ngulaliy dizde lo yibë' plo nzho Dios. ¹¹No ña'zbële kun biani che'n Dios, nela ña'zbël tu ke kwa'n dox chul ga', nela ke kwa'n lë jaspe, kwa'n ñani nela bidr. ¹²Naka'n ro' yezh ze' nzho tu mur pura ke, mbaino yai, no kinui tu dusen pwert; kad ro' pwert nzo tu ganj, no nzobni' lë dub tu dusen ben men Israel. ¹³Chon ro' pwert ze' nana al nez plo nilen ngubizh, xchone nana al nez al ya', no zixchone nana al nez al yët, mbaino zixchone nana al nez plo ña'z ngubizh. ¹⁴No xan rë mur ze' nzobni' lë, za tu dusen apost che'n Mbëkxi'l che'n Dios.

¹⁵Lë' ganj xa' kidi'zhnun, nzen xa' tu bar or, par che'x xa' dub yezh, no rë mur ro kwa'n nzho naka'n ta'i, mbaino rë pwert che'ne. ¹⁶Tap ta' yezh re', mbaino lal ta' nzhoi. Miche'x ganj yezh kun bar kwa'n nzen xa': nzhoi chop mil nzho chop gayo' kilómetro di no'le, di naxene, mbaino di yai; tutsa nzhoi. ¹⁷Orze' miche'x ganj mur kwa'n nzho naka'n ro' yezh ze', nzhoi, chon gal nzho tap metr; nela xmod niche'x rë men yizhyuo, se'ska miche'x ganje. ¹⁸Rë mur ze' nakxao' kun ke kwa'n lë jaspe, mbaino dub yezh ze' nakxao' kun viv or, no ñani nela bidr ga'. ¹⁹No rë ke kwa'n nzen rë mur kwa'n nzho yezh re', nakxao'we kun rë lo ke tsak; rrin ke galo laka nak ke jaspe, rrin mirop nakxao' kun ke kwa'n lë zafiro, kwa'n mion nakxao' kun ke kwa'n lë ágata, kwa'n midap nakxao' kun ke kwa'n lë esmeralda; ²⁰rrin gai' nakxao' kun ke kwa'n lë ónice, no kwa'n xo'p nakxao' kun ke kwa'n lë cornalina, kwa'n gazh nakxao' kun ke kwa'n lë crisólito, no kwa'n xon nakxao' kun ke kwa'n lë berilio, kwa'n yë' nakxao' kun ke kwa'n lë topacio, kwa'n chi' nakxao' kun ke kwa'n lë crisoprasa, kwa'n chi' bitub nakxao' kun ke kwa'n lë jacinto, mbaino rrin tu dusen nakxao' kun ke kwa'n lë amatista. ²¹No za tu dusen pwert, tugai nakxao' kun tu perla; no mer nez ro che'n yezh re' nakxao' kun viv or, ñani nela bidr ga'. ²²Nanganeta ni tu yado' yezh re', porke lë' Señor Dios, Me tugaka nile' mandad, yub Me nak yado' che'n yezh re', no kun Me lë Mbëkxi'l che'n Dios. ²³Gat naki'ntra' yezh re' ngubizh ni mbéo', porke yub

yalnazhon che'n Dios nile' ñaniy; no Me lë Mbëkxi'l che'n Dios nak biani che'ne. ²⁴No lo biani che'n yezh re', zë rë men yizhyuo; mbaino rë rey wei' rë kwa'n tsak che'n bixa' yezh re'. ²⁵No naxa'l ro' rë pwert che'n yezh re' dub zhë, porke ze' nayotra' yë'l. ²⁶No yezh re', wei' rë men yizhyuo, rë kwa'n tsak che'n bixa'. ²⁷Mbaino ze' nayot ni tu kwa'n gat nambet par lo Dios, ni nayo men xa' nile' kwa'n nikap laxto' Dios, mbaino ni rë xa' nikide men nayot ze'; nab tsa rë xa' yo ze', rë xa' nzobni' lë lo libr che'n Mbëkxi'l che'n Dios, libr plo nzobni' cho kinu yalnaban par dubta'.

22 ¹Orze' milu' ganj lon tu you' plo nzho viv nits nzhol laka nela bidr ga', kwa'n niza' yalnaban par dubta' ka' men; no nzë nits ze' dizde plo nzob Dios kun Me lë Mbëkxi'l che'n Dios, par nile' bi Me mandad. ²Nided you' garol sao' nez ro che'n yezh re', mbaino tuga' lad ro' you' nzhi'b rë ya kwa'n niza' xlë kwa'n niza' yalnaban par dubta' ka' men; tu dusen wëlt niza'i tu li'n, no rë la che'ne nizu', niliyak rë men nzhakne, xa' nzho rë plo lo yizhyuo. ³No yezh re', nayot ni tu kwa'n no ni tu men nzhi'bde lo Dios, porke re' nak plo nzob Dios par nile' Me mandad tutsa kun Me lë Mbëkxi'l che'n Dios; no nab tsa rë xa' nile' kwa'n nzhakla Dios yo re', par zuxib bixa' lo Dios. ⁴No lë' bixa' ne lo Dios, mbaino loxchuzh bixa' kë lë Dios. ⁵No nayotra' yë'l ze', no gat naki'ntra' rë xa' nzho ze', ki o ngubizh par zini lo bixa', porke yub Señor Dios zini lo bixa', no tutsa le' rë bixa' mandad kun Dios par dubta'.

Nzhazhin gax la, yë'd Jesukrist

⁶No nu ne ganj lon:

—Walika rë widi'zh re', mbaino ñal ka yila mene. Lë' yub Señor Dios, Me nile', nidi'zh men por lë' Me; yub Dios re' mixë'l ganj che'n Me par lu' lo rë men che'n, rë kwa'n nzhazhin la gak.

⁷Se' midi'zh Jesukrist lo rë men che'n Me:

—¡Walika, lë' Da mer la yal! Wen nzha rë xa' nile' kwa'n nzhab widi'zh che'n Dios kwa'n nzobni' lo yech re', rë kwa'n nzhazhin la gak.

⁸Na Juan, unen no mbina rë kure', no or milox unen rë kure', no mbine, orze' nguzuxiba lo ganj xa' milu' rë kure' lon, par ngadizha nazhon xa', ⁹per ne ganj lon:

—¡Nale'tal kuba!!, porke nu ka da nak tu mos che'n Dios nela lu ga', mbaino nela más rë wechal xa' nidi'zh por Dios, no nela más rë xa' nile' rë widi'zh kwa'n nzobni' lo yech re!. Nabtsa lo Dios guzuxib, no bidi'zh nazhon Me.

¹⁰No nu ne ganj:

—Nakuka'chtal ni tu rë widi'zh che'n Dios kwa'n nzobni' lo yech re!, porke nzhazhin gaxla gak rë kure! ¹¹Bila' cho xa' kile' kwa'n gat lë', le'ra' xa'i; no bila' cho ninu lo kwa'n gat lë', bila' nu bixa'; per xa' kile' kwa'n nzhakla Dios, ñal zilita' le' xa'i; no xa' naban nambe lo Dios, ñal mbe xa' zilita' lo Dios.

¹²No nu, se' ne Jesukrist lon:

—¡Walika, lë' Da mer la yal!, no yi'dnun kwa'n ki'za ka' kad men, dike kwa'n mile' tuga' xa!. ¹³Na nak nela letr A no letr Z, kwa'n galo no kwa'n lult.

¹⁴Wen nzha rë xa' mizët xab, par gak yo bixa' ro' pwert che'n yezh kub Jerusalén, no par gak gao bixa' xlë che'n ya kwa'n niza' yalnaban ka' men par dubta!. ¹⁵Per al tich yezh ya'n rë xa' minu la lo Dios nela rë mbék ga', no rë xa' nzhak yalbruj, kun rë xa' niban kun cho la men, no kun rë xa' nzhus men, no rë xa' nizuxib lo rë winab, mbaino rë xa' ño laxto', nikide men.

¹⁶Mbaino ne Me lon:

—Na Jesús, mixëla ganj da par di'zh xa' rë widi'zh re' lo go, rë go xa' nak men da; Na nak xga'n rey Dabi, nu nak da nela mbël lo yibë', kwa'n nizini nayi' or garzi'l.

¹⁷Sprit che'n Dios, kun una' nzo xti'zh kun Mbékxi'l che'n Dios, nzhab bixa':

—Dë' re'!

No se'ga' gab xa' gon kure!:

—Dë' re'!

No xa' nizei' laxto', yi'd xa', kun rë xa' nzhaklai, par ka go bixa' nits kwa'n niza' yalnaban par dubta' re'.

¹⁸Par rë xa' nzhon widi'zh che'n Dios kwa'n nikë lo yech re', lë' xa' wane; chi lë' xa' tsiyar tu rë kwa'n nikë la lo kure!, orze' lë' Dios zakzi xa' re' kun rë yalzi kwa'n nikë lo yech re!. ¹⁹No wanei cho kubchi tu rë kwa'n nzho xid rë kwa'n nzobni' lo yech re!, orze' Dios kubchi lo xa', nayot gao xa' xlë che'n ya kwa'n nile' niban men par dubta', mbaino kubchi Dios kwa'n gal xa' yo xa' yezh nazhon, mbaino más rë kwa'n nazhon nize't yech re'.

20Se' ne Me kidi'zh rë kure':

—Walikai, mer la yala.

Sa' gake, ¡dë! Señor Jesús!

21Lë! Señor Jesukrist che'n be gaknu rë go por wen Me.
Sa' gake.